

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Franciškanova ul. 6/I. Vse pošiljate je pošiljati franco. Reklamacije so proste pošiljane. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 2312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtlet. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna številka 150 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po ceniku od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. čk. ur. 11.197.

Slovenski učitelji v Italiji.

V pričetku tekočega leta je moralo okrog štirideset slovenskih učiteljev iz Primorja v notranje dežele Italije. Nič lahko ni bilo slovo od domačije, kajti vsak se je zavedal, da mu bo stanovska naloga na novem mestu neprimerno težja spričo nepopolnega znanja jezika in spričo nepoznanja razmer; nihče ni vedel kam pride, kakšna bo okolica, v kateri bo moral živeti. Edino kar je dvigalo duha, je bilo prepričanje, da so premeščena politično delo, nasilje nad stanom in šolo in da kot tako ne bo imelo trajne veljave. Trdila jih je tudi zavest, da odhajajo kot značajci, katerih moštost in prepričanje ni nikoli na prodaj.

Vsakteri izmed učiteljev je doživel ob prihodu na novo mesto večje ali manjše razočaranje. Kdor si je predstavljal poprej nove kraje in nove prilike kot lahkotne in prijetne, ta je doživel gotovo nasprotno. Obratno, kdor si je slikal poprej novo življenje vse černo, je spoznal, da lahko sije tudi tam doli nekoliko solnca, seveda, ako človek sam hoče.

Po večini so bili sprejeti učitelji pri ljudstvu z radovednostjo, pri oblastih pa z gotovo rezervno. Brezdomno so bile šolske oblasti že prej obveščene, kdo so oni in kakaj prihajajo.

Prebivalstvo je vpraševalo vse vprek, kdo so novi učitelji, odkod so, zakaj da so poslani tako daleč. Seveda je bilo odgovarjanje včasih precej težko. Preprostejšje ljudstvo navadno nima tako natančnih zemljepisnih in narodopisnih pojmov, da bi se zadovoljilo s kratkim pojasnilom. A ne samo preprosto ljudstvo, celo ljudje, ki so pohajali srednje, da celo višje šole, so največkrat enostransko izobraženi. Italijanske šole so vzgajale in učile hote enostransko, tako da bi vcepile svojim ljudem zavest lastne vzvišenosti, češ, da so oni edini kulturni narod, vsa druga ljudstva pa da so barbarska ter da se zanimanje zanje sploh ne izplača. Že Julij Zeyer karakterizira pomanjkljivost italijanske izobrazbe, in sicer v romanu »Jan Marija Plojhar«. Pisatelj nam predstavi mladega zdravnika, ki ne ve, kje je Praga, niti mu ni znano kdo so Čehi. Isto so doživljali sedaj naši učitelji.

Tovarišica pripoveduje o naslednjem slučaju. Koj po prihodu v novi kraj jo je ljudstvo sicer prijazno sprejelo ali vsi so jo smatrali za tujko — Nemko. Izpraševali so jo vse vprek o naši deželi in o kulturi tukajšnjega ljudstva. Ona se je trudila, da bi ljudem dopovedala, kdo da je in h kateremu narodu pripadajo prebivalci Julijske Krajine, a zaman. Ljudstvo ni moglo razumeti njenih izjav. Pri nekem pogovoru pa je bil navzoč tudi visokošolski jurist, in ko ona zopet pojasnjuje, kje je nova italijanska dežela ter kdo so njeni prebivalci, tedaj se postavi študent na noge in prične razlagati, da pripadamo Slovani anglosaškemu plemenu. Tedaj pa se je ojunčila tudi tovarišica in je povedala, da so Slovenci veča velikega slovenskega debla, ki šteje nad stoipetdeset milijonov ljudi.

Nekateri učitelji niso dobrodošli šolskim predstojnikom. Slišali so celo besede, češ, po kaj hodijo doli, ker ne znajo jezika. Prebivalstvo se obnaša drugače miroljubno; posebno pa se opaža nacionalna strpnost, ponekod celo brezbržnost. Občevanje je v notranjosti mnogo lažje kakor v narodno mešanih krajih ali pa pri nas doma, kjer je vlada namestila razne nestrpneže in napeteže. Tudi postopanje oblasti je vse drugačno. — Lahko rečemo, da se je slovenski učitelj, ki je bil premeščen v notranjost države, umaknil preganjanju in neprilikom. Tovariši domačini so skoraj povsod dobri, da celo pošteno. Pri večini opazamo skromnost in ponižnost, dedščino še izza časov, ko je bil učitelj v Italiji občinski nastavljenec. Sami med sabo so nekoliko ambiciozni, ali do tovariš-tujca imajo obzir.

Okolica, v kateri žive naši pregnanci, je ponekod slikovita, zopet drugi niso zadovoljni in se jim toži po lepi domačiji. Najbrže ima tudi Italija poleg privlačnih lepote še enolične kraje. Sicer pa se je okolici lahko privaditi, težje pa je s stanovanjem in hrano. Način življenja je tam doli ves drugačen kakor pri nas. V srednji Italiji je kuhinja že povsem druga kakor naša. Tako so morali prestatiti želodci onih tovarišev, ki so odšli tja doli, precejšnjo revolucijo, predno so se privadili novi hrani.

Ne samo hrana, tudi stanovanja so različna od naših. Tla po sobah so po večini iz opeke ali pa iz cementa. Stropi so skoraj povsod obokani. Le malo sob ima dovolj svetlobe. V Laciju in deloma v Toskani ne poznajo peči. Tako so poučevali učitelji v teh krajih v letošnjem hudem mrazu, ko je bilo na prostem 6° C, brez kurjave. Edino nadomestilo za naše peči je tam doli takozvani »sealdino« (ogrevač), to je navadna pločevina

nasta posoda podobna vedru ali pa kotlu. V posodo nasujejo ljudje žerjavice, katero odkrušijo z debelega polena, ki tli na ognjišču. Ogrevalec obesijo potem na roke, tako, da vhaja toplota od spodaj navzgor in jih ogreva. Dovolj je, da sta gorki roki, včasih pa podlože ogrevač tudi pod noge, seveda le takrat, ko sedijo doma. Kaj čudno se zdi našim očem, ko hodijo ženske po ulicah s sklenjenimi rokami, kakor bi molile in jim na rokah binglja ogrevač. Tudi gostu, ki pride v hišo ponudijo posodico z žerjavico. V javnih lokalih pa so velike pločevinaste posode, v katerih je žerjavica. Okoli njih so mize; tam sede in pijejo gosti ter drže roke nad posodo. Čeravno smo mi doma v trših zimah, bi bili za dotične kraje kaj slabi prezimovalci; preveč smo vajeni v ostrem letnem času gorkih peči. Tudi naši tovariši so občutili mraz v nezakurjenih sobah, v katerih niti ni lesenega poda. Sicer pa se zima kmalu umakne pomladi in tedaj človek več ne pogreša peči.

Šole navadno niso prijetne našemu okusu. Obok nad glavo spominja na ječo ali pa na samostan. Polumrak vzbuja čut osamelosti in melanholije. Postelje so navadno udobne.

Vse bi se preneslo, mraz in puščoba, hrani se odpornost in sobi se človek privadi; najkrogljiveše in najtežje vprašanje obstoja našega učiteljstva v notranjosti Italije je materijelno vprašanje. V krajih, kjer so nameščeni tovariši, je postrežba že tako draga, da ne bodo mogli vzdržati dalj časa. Pomislite, kako naj izhaja učitelj, ki ima mesečnih 500 L plače, porabi jih pa samo za hrano 350. Ostane mu celih 150 L za vse druge potrebščine; o obleki pa ni niti govora. Cena hrani in stanovanju se giblje povprečno med 325 do 350 L, nekateri pa plačujejo celo več. Vse težkega gmotnega položaja se je poslotilo učiteljstva malodušje. Pa bo kdo vprašal, kako izhajajo pa tamošnji rojaki? Mnogo lažje! — Šolska oblast jim gre na roko tako, da jih namešča v domačem kraju. Kot ena izmed glavnih točk pri prošnjah za premeštitve in namestitve velja tam doli — preselitev v domačijo. Tako odpornost šolska oblast gmotnim težkočam učiteljstva, oziroma jih vsaj olajša, kajti na domu se porabi mnogo manj kot pri tujcih. Sicer pa je učiteljev v Italiji zelo malo proti številu učiteljev. Moški si izberejo raje kak drug poklic, saj bi si kot učitelji v mestih in trgih ne mogli skoraj ustanoviti bodočnosti, to je družine in ognjišča. V večjih krajih pa si pomagajo učitelji tudi tako, da se poročijo s tovarišico. Dvojni zaslužek potem zadostuje, da lahko živita oba. — Naše učiteljstvo nima ničesar tega; daleč je od doma, pranje, krpanje, sploh vse je treba plačati, vrhu tega je pa še pot do doma tako dolga in draga.

Voljo pa mu slabi tudi zavest, da je njegov delo brezplodno!

Šola doprinaša učiteljem po večini težkoče. Prvič ne obvladajo dovolj jezika, drugič pa je pouk v italijanskih razredih mnogo težji, ker otroci niso vajeni reda. Da pa doseže učitelj v šoli uspehe, ne zadostuje samo, da dela po sili zgolj za kruh, posvetiti se mora poklicu z gorečnostjo. Te pa povsem manjka slovenskemu učitelju v Italiji. Naravno, če ga je oblast iztirala iz domačije in ga odtrgala od rodni otrok, ne najde tam doli pobude, da bi izvrševal poklic z vnelo. Med tujimi otroci ostane slovenski učitelj tujec in če je tam doli, ni kulturonošec, temveč samo kruhoborec.

In kljub temu, da se čuti slovenski učitelj v Italiji zgolj kruhoborec, je njegova žrtev velika. Okolica, zlasti pa šola ga dušno ugonablja. Po večini vsi imajo mnogoštevilne razrede, otroci pa so kot mali vrhovi. Ni jih mogoče krotiti drugače kakor s palico. Zaman, naš učitelj je vajen, da je v šoli mir in red, laški tovariši pa ne vprašajo veliko. Pravzaprav so oni krivi, da je tako. Ves sistem italijanske šole je tak. To smo opazili tudi v Primorju, ko so prišli k nam laški učitelji. Njih razredi so bili brez reda že po kratkem času in vsi naši učitelji, ki so sprejeli otroke za njimi, so tožili, da so razvajeni in nedisciplinirani.

Tovariši v Italiji trpe živčno radi večnega nemira. Šolo zapuščajo izmučeni, mnogokrat strti. — Zavedajo se, da trosijo sile brez haska, zato je njih življenje tem težje in njih vztrajnost tem šibkejša.

Oboje, položaj v šoli, posebno pa gmotno stanje bosta dopolnilni mero in takrat bo rekel slovenski učitelj — ne morem več, dovolj je!

Priporočam se za vsa slikarska in fotografska dela, povečane slike, pokrajinske razglednice, skupine šolskih otrok, legitimacije itd. Slikat grem tudi na deželo. Učitelji in dijaki popust. Zahtevajte cenik.

Foto. »REKORD« Joško Šmuc, Ljubljana, Poljanska c. 12

Učiteljska zveza na Poljskem.

Organizacija poljskega učiteljstva. — Strokovno in prosvetno časopisje poljskih tovarišev. — Impozantna gospodarska organizacija: bolniški fond, impozantni učiteljski sanatorij, ferijalne kolonije in penzijonati ob morju in v planinah, gradnja učiteljskih domov. — Kongres slovanskih učiteljskih združenj.

(Piše: B. Gluchowski iz Warszawe.)

Poljski učitelji osnovnih šol so ustanovili v aprilu leta 1919. svojo strokovno zvezo (»Zwiazek Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych« — Z. P. N. S. P.).

Pred svetovno vojno so bili organizirani samo v avstrijskem delu Poljske, medtem ko so se zbirali oni v ruskem delu le skrivaj in težko.

Učiteljska zveza ima 37.598 članov, t. j. 59,2% vsega učiteljstva različne narodnosti. Razven imenovane zveze obstoja tudi šibko, Kristjansko — narodno učiteljsko društvo in male drugonarodne organizacije.

Cilji Z. P. N. S. P. so: a) združiti vse učiteljstvo republike v svrhu izboljšanja gmotnega in moralnega stališča svojih članov, b) štediti njih socialne in zakonite pravice, c) pospeševati napredek učnih metod in ljudsko izobrazbo, d) pripomoči h gospodarskemu napredu države. Že nekaj let svojega obstoja zahteva zveza za vse otroke ljudskih šol brez izjeme obvezni 7-letni šolski obisk. Te in druge zahteve podpira v parlamentu in senatu 12 članov (2 v senatu in 9 v parlamentu). Predsednik Z. P. N. S. P. je že od obstoja zveze energični in jako cenjeni član senata Stanislaw Nowak.

Predsedstvo zveze izdaja v Varšavi lepo število časopisov in revij. Vsak član dobiva tedensko obširni »Glos Nauczycielski« (»Glas Učitelja«), ki prinaša vse vesti o strokovnem gibanju, mesečnik »Praca Szkolna« (»Šolsko delo«) vsebuje članke o pouku in vzgoji. Poleg tega izhaja mesečna znanstvena revija »Ruch Pedagogiczny« (»Pedagoško gibanje«), četrtletna »Szkola Specjalna« (»Specijalna šola«) učiteljev za slepce, gluho-nem in dr., četrtletna »Polskie Archiwum Psychologiczne« (»Poljski psihološki arhiv«), dvomesečna »Polska Oświata Pozaszkolna« (»Poljska izvenšolska izobrazba«), četrtletna »Roboty reczne« (»Ročna delca«), mesečna »Wiedza i Zycie« (»Veda in življenje«), končno lepa, ilustrirana tednika za učence

osnovnih šol »Plomyk« in »Plomyzek« (»Plamen« in »Plamenček«). K tej skupini časopisja moramo še dodati deset lokalnih učiteljskih časopisov, ki izhajajo v glavnih mestih države.

Večina učiteljev mora delati v neudobnih, tesnih šolskih sobah, vsled česar jih mnogo zboli in umrje.

Organizirani kolegi so začeli resno razmišljati o neobhodno potrebni rešitvi bolnih tovarišev. Peta glavna skupščina delegatov je leta 1923. enoglasno sklenila, da mora vsak član poleg redne članarine prispevati 1% od svoje plače za bolniški fond. Na ta način se je do sedaj nabralo 2.500.000 zl. (280.000 dolarjev). Ta vsota je zadostovala, da se je mogel zgraditi velikanski, impozantni sanatorij, ki odgovarja najmodernejšim zdravstvenim zahtevam. V njem je prostora za 200 bolnikov. V čistem zraku tatrskih planin si na ta način bolniki čisto pridobijo zopet ljubo zdravje in postanejo najagilnejši pionirji svoje zveze. V bližini Zakopane, kjer se nahaja sanatorij je zveza kupila lepo posestvo, iz katerega zalagajo sanatorij s hrano.

Zdravi kolegi potrebujejo v času poletnih počitnic počivališče. Za njih je organiziranih šest ferijalnih kolonij in penzijonov pri morju in v planinah. V Zakopanih ima zveza lastni Turistovski dom.

Zveza ima mnogo različnih sekcij, ki ji olajšujejo njeno mnogostransko delovanje. Obstojajo posebni oddelki za pedagogiko, risanje, petje, godbo, ekskurzije, zveze z inozemskimi združenji itd.

Projektirana je prireditev kongresa slovanskih učiteljskih združenj. Sekciji za ekskurzije je uspelo prirediti prvo inozemsko ekskurzijo na Čehoslovaško.

Po sklepu zadnje glavne skupščine (novembra 1927) se bo navedeni 1% od sedaj dalje pobiral za gradbo učiteljskih domov v najvažnejših mestih. V Učiteljskem domu v Varšavi bodo poleg drugega nastanjeni tudi učiteljski otroci in sirote.

Organizacija javnega prosvetnega dela na Češkem.

Dva posebna zakona za izvenšolsko prosveto. — Posebni sreski in krajevni odbori za izvenšolsko prosveto. — Organizacija ljudskih knjižnic.

(Izvirno poročilo »Učiteljskemu Tovarišu«.)

(Napisal dr. K. Veleminsky, urednik revije »Vestnik Pedagogický«.)

Praga, januarja 1928.

Takoj po vojni se je češkoslovaško šolstvo izpopolnilo s prosvetnimi ustanovami, katere naj bi dvignile izobrazbo odraslih občanov. Dva zakona sta bila sprejeta in uspehi obeh so presenetljivi, posebno v onih delih države, kjer niso razna društva poskrbela za ljudsko izobrazbo.

Zakon o organizaciji ljudskih tečajev za državljansko vzgojo iz leta 1919. je poskrbel za sredstva, ki utrjujejo v državljanih naziranje o novi državi in ki naj seznanijo odrasle z osnovnimi pojmi državljskega nauka, državljske etike, zdravstva itd. Prvotna naloga te organizacije se je sčasoma razširila z drugimi narodovzgojnimi nalogaми. Zakon je določil, da se mora v vsakem sodnem okraju osnovati okrajni prosvetni odbor, v vsaki občini pa krajevna prosvetna komisija. Ti odbori organizirajo krajevno ali okrajno prosvetno delo, skrbje za predavanje, tečaje in druge prosvetne ustanove, obenem pa podpirajo idejno javne občinske knjižnice, nadzirajo programe krajevnih kino-podjetij, širijo zanimanje za radio, zbirajo prosvetne statistike itd. Okrajni prosvetni zbori izvajajo prosvetno delo samostojno ali s posredovanjem krajevnih društev. V ta namen deli okrajem ministrstvo prosvete precejšnje podpore. Leta 1926. je delovalo na Češkoslovaškem 569 okrajnih in mestnih prosvetnih zborov z 8442 krajevnimi prosvetnimi komisijama. V tem se je priredilo 107.871 prosvetnih prireditev, 47.873 predavanj, a tečaje je obiskalo več kot 3.600.000 ljudi. V enem samem letu so javne prosvetne akcije registrirale več kot 20.000 diletantskih predstav, 8000 mladinskih besed, 7000 vzgojnih kino predstav, 5500 ljudskih besed, 5000 predstav za lutkami, 1000 razstav itd. Število vseh prosvetnih akcij v državi je pa še znatno večje, kajti poleg prosvetnih zborov razvijajo prav živahno svoje delovanje različne visokošol-

ske ekstenzije, predvsem pa razna prosvetna in tolovalna društva. Tudi politične stranke so si ustanovile svoje prosvetne centre, kjer se posebno odlikujejo z živahno delavnostjo socialno-demokratska Delavska Akademija, Osrednja delavska šola češkoslovaških socialistov, »Svobodna kmetijska izobrazba« češkoslovenske republikanske stranke, Matica Slovaška, Kristjanska Akademija, Obrtna Akademija, Bildungsstelle der deutschen sozialdemokratischen Arbeiterpartei, Deutscher Verein Urania in Pragi itd. Idejno se pripravljajo in organizirajo prosvetno delo v Masarykovem narodovzgojnem zavodu, preje Prosvetna zveza v Pragi, kjer se rešujejo teoretični narodovzgojni problemi. Tu so osredotočena pomožna dela za narodno književnost in mladinsko čtivo. (Seznami dobrih knjig, ekspedicija knjig za občinske knjižnice itd.) Tu se urejujejo predavanja, predstave za lutkami, diletantске predstave, umetnostna vzgoja z godbo in oblikujočo umetnostjo, poučne kino-predstave, radio, odtod se snujejo dopisovalni izobraževalni tečajji itd.

Poleg različnih tečajev in predavanj v manjšem obsegu je delovalo v državi 15 ljudskih visokih šol čeških in nemških, od katerih ima 5 svoje internate za naraščaj od zunanaj, ostale pa imajo predavanja v večernih urah. Na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji je priredila država na svoje stroške nekoliko tisoč tečajev za odrasle analfabete.

Ministrstvo šolstva in narodne prosvete je dajalo prosvetnim zborom in društvom poleg denarnih podpor tudi druga gmotna sredstva, razdelila je n. pr. prosvetnim zborom projekcijske aparate, radio-aparate, podpiralo in omogočalo vzgojne kino predstave, posojalo poceni pripomočke za predavanja iz osrednje državne zbirke diapozitivov in filmov, izdalo je zbirko brošur za predavanja, podpiralo ali priredilo sestanke in tečaje za prosvetne delavce itd.

Drugi prosvetni zakon je zakon o javnih občinskih knjižnicah tudi iz leta 1919. Ta nareja, da se mora v vsaki občini, torej tudi v vasi, ustanoviti in vzdrževati javna knjižnica, kjer je večja narodna manjšina pa še za to poseben oddelek. Med tem, ko se je v letu 1920. našlo občinskih knjižnic 2400 z 1.700.000 knjigami, jih je bilo v letu 1926. že 15.000, ki so imele več kot 5 milijonov knjig. Da te zaloge knjig niso ostale brez učinka pri občinstvu, priča število zapisanih bralcev, ki znaša 900.000, 13,5 milijona izposojenih knjig in 16 milijonov Kč prejemkov za leto 1926. Na Češkem, na Moravskem in v Šleziji pride ena javna knjižnica na 865 prebivalcev, na vsakih 100 pa povprečno 48 knjig. Bralcev je 7,4% vsega prebivalstva, pri Čehih 7,6%, pri Nemcih 6,9%. Na enega bralca pride 18 izposojenih knjig. V letu 1926. znaša prirastek knjig 9,1% napram letu 1925. Občine so prispevale za knjižnice 12 milijonov Kč, to je za vsakega bralca so plačale povprečno 1,23 Kč, za češke knjižnice 1,35 Kč, za nemške 0,95 Kč.

Na Slovaškem, kjer so se občinske knjižnice začele razvijati šele pred nekoliko leti, jih je bilo v letu 1926. že 3213 z več kakor 200.000 knjigami. Na eno slovaško knjižnico pride 78 zvezkov, na enega bralca 5 knjig, bralcev je bilo 105.000, to je 5,2% Slovakov. V Podkarpatski Rusiji je delovalo 69 javnih občinskih knjižnic, 4 osrednje in 216 čitalnic. Vse skupaj so imele 60.000 knjig.

Ministrstvo šolstva daje občinskim knjižnicam podpora (leta 1926. v celoti 2179 občinam), toda praviloma nikdar v denarju, temveč v dobrih knjigah. Mesta, ki imajo nad 10.000 prebivalcev morajo ustanoviti uradno mesto knjižničarja s popolno srednješolsko izobrazbo in enoletnim knjižničnim tečajem v državni knjižnični šoli. Manjši kraji od 2000—10.000 prebivalcev poverjajo dolžnosti knjižničarja izvoljeni osebi (honorarni), navadno učitelju, ki ima tritedenski knjižničarski tečaj. Za knjižničarje v malih krajih se vrše ob primernih prilikah in brezplačno predavanja, dobe tudi druga posebna sredstva, in sicer brezplačno, da se nauče voditi knjižnice.

Prosvetni zbori pa skrbijo za izvoljenih okrajnih knjižničarjev nadzornikov za to, da se uvrste tudi v vsake knjižnice dobre knjige. Državno nadzorstvo nad knjižnicami vrše 4 knjižničarski inštruktorji.

Največ prosvetnih delavcev je na Češko-slovaškem med učitelji. To trditve dokazuje n. pr. statistika z Moravskega, ki šteje 2½ milijona prebivalcev. Izmed 6300 učiteljev, organiziranih v Osrednjem učiteljskem društvu čeških jednot na Moravskem je delovalo v okrajnih in krajnih prosvetnih zborskih 1327, v knjižnicah in čitalnicah 1269, v gledaliških, pevskih in godbenih društvih 486 učiteljev. Učitelji so priredili 6343 ljudskih predavanj, 1491 »besedo« z roditelji in učenci, 2457 gledaliških in lutkovih predstav za šolsko mladino, 2698 gledaliških predstav za odrasle, 975 godbenih in drugih »narodnih besed«, poleg mnogih drugih vzgojnih prireditve.

Tudi vojaštvo skrbi za izobrazbo moštva tako s številnimi knjižnicami in čitalnicami, ki jih upravlja moštvo samo v takozvanih »Vojaških zavetiščih« in ki imajo sedaj 400.000 knjig, kakor tudi z različnimi kmetijskimi in obrtnimi tečaji. Vojski-analfabeti morajo obiskovati posebne tečaje, kjer se vsako leto nauči čitati in pisati preko 4000 vojakov.

Opomba prevajalca. Za pričujoči poučni članek moramo biti piscu dr. Veleminskemu iz dna srca hvaležni. S kratkimi besedami nam je podal živo sliko iniciativnega dela za narodovo prosveto, ki ga vrši bratska država med narodom in to na podlagi dveh prosvetnih zakonov, ki sta menda edina v srednji Evropi. In če primerjamo podrobno prosvetno delo naših bratov na severu z na-

šim, in če se dalje osokolimo do primerjave pomoči in podpore, ki jim jo deli država z našimi razmerami, potem se nikakor ne moremo ubraniti dojma, da se pri nas narodna prosveta smatra za nekaj nepotrebne. Da bi pa naša narodna skupščina kedaj sprejela in napravila podobne prosvetne zakone, kakršne ima Češka, tega pa ne bomo dočakali. Prej se bo zgodilo nasprotno, namreč da bodo vse kulturne prireditve tako ob-

davčene od vseh mogočih korporacij, da bodo sploh prenehale. Ali naj radi tega obupamo? To bi bila najslabša poteza, ki bi jo mogli storiti. V enem pa smo si s Čehi enaki in to je dejstvo, da je tudi pri nas največ prosvetnih delavcev med učiteljstvom, to nas dviga nad druge, nam daje moč in veljavo. Tega se moramo seveda tudi zavedati in po tem dejstvu urediti svoje zadeve.

V Tržiču, 9. februarja 1928.

Pet sestankov kulturnih delavcev pov. UJU.

Sestanka za gospodinjstvo in kmetijsko nadaljevalno šolstvo v Mariboru.— Ustanovitev odseka pov. UJU za nadaljevalno šolstvo v Mariboru.

(Konec.)

SESTANEK UČITELJIC V MARIBORU DNE 4. FEBRUARJA.

Kljub skrajno neugodnemu vremenu se je udeležilo ankete o gospodinjstvem nadaljevalnem šolstvu 42 tovarišice in precejšnje število tovarišev. Večina udeleženk je bila iz oddaljenih krajev, kar priča o resnem pojmovanju velike naloge, pred katero stoje osnovnošolske učiteljice. Pripravljena po izbranih referatih tov. Mencina in tovarišice Pleškove je bila debata stvarna in plodna. Vodil jo je tov. poverjenik Andrej Skulj na osnovi glavnih točk referatov. Omeniti hočemo iz nje na kratko samo nekatere misli in predloge, ki so se posebno podčrtali.

K prvi točki: O nalogah, ciljih in učnem načrtu gospodinjstevskih nadaljevalnih šol sta obširneje govorila tovarišica Kukovčeva in tov. Vauda, ki sta se oba odločno zavzela za to, da se pouk ne omeji zgolj na praktične gospodinjstvene posle, ampak skrbi tudi za splošno izobrazbo in državljansko vzgojo gojenk, enako kot kmetijsko nadaljevalne šole za fante in to ne le, ker se nahajajo naše kmetijske gospodinjstvene pogosto v položaju, da morajo zastopati in nadomestovati moža v javnem življenju in pred oblastmi, ampak tudi iz načelnih razlogov, ker se borimo za enakopravnost žene v javnem življenju. Ref. Pleškova je mnenja, da ljudstvo teži predvsem za izboljšanjem svojega gospodarskega položaja in mora gospodinjstva nadaljevalna šola priti tej težnji nasproti. Tov. Mešičkova opozarja na praktični pomen pouka v kuhanju. Tov. poverjenik A. Skulj pripominja, da je gospodinjstva nadaljevalna šola najbolj potrebna oddaljenim, kulturno in gospodarsko zanemarjenim krajem in mora biti pouk prilagojen primitivnim razmeram in potrebam teh krogov. Referent zaključuje, da se mora radi pičlega učnega časa pouk omejiti na najnujnejše in najvažnejše, da pa mora imeti učiteljica vso svobodo pri izbiri učne snovi z ozirom na krajevne razmere.

Tudi glede učne dobe in starosti gojenk so bila mnenja deljena in debata živahna. Udeležile so se je razen referentov in poverjenika tovarišice: Brataničeva, Kožušova, Mešičkova, Levstikova ter tov. Vauda in Hudales. Tov. Kukovčeva se zavzema za 3 letnike, ki se naj priključijo osnovni šoli. Tov. referent, tovarišici Brataničeva in Mešičkova zagovarjajo enoletni tip šole kot provizorij, ker je to za enkrat edino možen splošen tip na kmetih. Tov. Vauda je iz vzgojnih ozirov odločno proti temu, da bi se sprejemala v gospodinjstvo nadaljevalno šolo šele dekleta od 16. leta naprej, opozarja tudi na to, da so kmetiska dekleta v tej starosti po velikem delu že v službi. Tov. Kožušova in Kukovčeva govorita v istem smislu, zadnja opozarja na slabe posledice v moralnem oziru, ako prepuščamo dekleta v najnevarnejši dobi samim sebi. Tov. Mešičkova, Brataničeva, Levstikova in tov. Hudales so za sprejem starejših deklet, ker so učni uspehi boljši in govorijo za prekinitev pouka tudi psihološka izkustva. V istem smislu se izjavljata tudi

poverjenik in referent, ki naglašata, da je pri enoletnem tipu gospodinjstve nadaljevalne šole nujno potrebno, da se sprejemajo vanje le zrelejša dekleta, da se kratki učni čas čim intenzivneje izrabli.

Pri točki: učni čas (letni, tedenski, dnevni) so posegli v debato razen referentov in poverjenika tov. Mešičkova, Golobova, Levstikova in tov. Vauda. Stavljani so bili predlogi, kako urediti pouk, da bo voditeljica gospodinjstve nadaljevalne šole en dan v tednu popolnoma prosta pouka v osnovni šoli.

Obširna diskusija se je razvila v vprašanju izobrazbe učiteljic. Udeležile so se je razen referentov in poverjenika tov. Kožušova, Brataničeva, Mešičkova, Golobova, Levstikova in Godčeva. Tov. Brataničeva in Levstikova sta za to, da bi se glavni tečaj za učiteljice spopolnil ob primernem letnem času s kratkimi tečaji iz onih panog kmetijskega gospodinjstva, ki se v glavnem tečaju niso mogle upoštevati, n. pr. iz vrtnarstva in mlekarstva. Glede tečajev za učiteljice je prevladovalo mnenje, da se naj vanje sprejemajo le učiteljice, ki imajo že nekaj izkušenj v gospodinjstvih poslih, ker ne more biti naloga teh tečajev, da bi se ukvarjali s podajanjem osnovnega znanja v gospodinjstvu. Tov. Pleškova je stavila konkretne predloge glede ureditve tečajev in glede kraja, kje se naj vršijo.

Druge točke so se radi pičlega časa bolj na kratko obravnavale. V mariborski odsek za nadaljevalno šolo so bile izvoljene tov. Levstikova, Mešičkova in Skrbniškova. Z bodrilnimi besedami za nadaljnje delo v zaporčeti smeri je poverjenik zaključil uspešno zborovanje.

SESTANEK UČITELJEV V MARIBORU DNE 4. FEBRUARJA.

Kot popoldanski sestanek je bil namenjen predvsem tovarišem iz mariborske okolice, ki se zanimajo za poklicno vzgojo in izobrazbo naše kmetijske mladine in so se na tem polju že v eni ali drugi smeri dejstvomali. Vabilu odseka pov. UJU za nadaljevalno šolstvo se je odzvalo 18 tovarišev. Po pozdravu tov. poverjenika A. Skulja je tovariš Mencin v kratkem referatu oertal naloge in probleme, ki jih bo moral mariborski odsek za nadaljevalno šolstvo sporazumno z osrednjim odsekom reševati. Sledeča diskusija se je kratko dotaknila vseh teh vprašanj. Udeležili so se je razen referenta in poverjenika tov. Mejovšek, Firm, Klemenčič, Kramar, Lovše, Vauda, Kopriva in Hudales. Tovariš Firm kot član oblastnega šolskega odbora nam je zagotovil naklonjenost te korporacije v naših stremljenjih. S tem je sprožil vprašanje uradne kompetence pri organizaciji nadaljevalnega šolstva. Tov. Klemenčič je povdaril potrebo dobre strokovne izobrazbe učiteljev kmetijskih nadaljevalnih šol in solidarnega dela vseh vzgojnih činiteljev pri našem delu. Tov. Kramar pogrša vrtnarskega nadzornika za mariborsko oblast. Tov. Vauda

je stavil pismen predlog za izdelavo učnega načrta za kmetijsko nadaljevalne šole, ki se je odkazal odseku. Enako kot on se je zavzel tudi tov. poverjenik za koncentracijo vsega pouka okoli enega glavnega predmeta, ki stoji sočasno v ospredju. Tov. Mejovšek je zagovarjal dveletno učno dobo s poukom v zimskih mesecih. Pokazal je na zgledih, da se tudi v zimskem času lahko da pouk praktična smer. Opozoril je nadalje na pomen poučnih ekskurzij. Tov. Lovše je za kolikor možno praktično usmerjen pouk. Opozarja na pomen šolskega vrta. Glede vprašanja obveznosti obiska kmetijsko nadaljevalne šole je večina stala na odklonilnem stališču. Glede učiteljske izobrazbe se je tov. Mejovšek zavzemal za enoletne tečaje. Običajni 5- do 6-tedenski tečaji morajo biti praktično urejeni in morajo učitelja uvesti v njegovo delo v nadaljevalni šoli. Najbolje je, da stoji jijo pod vodstvom izkušenega pedagoga-praktika. Spominja se v tej zvezi ranjkega tov. Črnagoja in tečaja na Grmu. Bila je izražena tudi želja, da bi se na tečajih vršilo nekaj predavanj iz kmetijskega narodoznanstva in ljudske pedagogike — to predvsem za mlajše učitelje. Tov. Vauda se je dotaknil kmetijskega pouka na učiteljskih. Tov. Kopriva je izrazil svoje pomisleke, da bi štiri- tedenski tečaji tudi le za silo mogli izvršiti svoje naloge. Naj bi se vršila dva taka tečaja — eden pomladi, eden jeseni.

Po diskusiji so se izvolili člani mariborskega odseka za nadaljevalno šolstvo, in sicer tovariši: Mejovšek (kot sklicatelj), Klemenčič, Firm, Kramar, Puhr, Lovše in Jurančič. S tem je ustvarjeno tudi v Mariboru ognjišče našemu gibanju v pogledu na organizacijo nadaljevalnega šolstva.

Ta teoretična razglabljanja so bila poverjeništvu UJU potrebna, da je zaslišalo mišljenje učiteljstva v posameznih vprašanjih. Za posamezna področja se je ustvarila posebna struja, ki bo stremela za skupnimi smotri. Temelj na katerem bo poverjeništvu UJU gradilo dalje, je ustvarjen.

Ustvarjena je pa s temi sestanki sedaj tudi temeljita podlaga za pozitivne sklepe, ki jih bo lahko napravila pokrajinska skupščina in za II. izobraževalni tečaj pov. UJU, ki bo imel namen še bolj poglobiti učiteljstvo v to sistematično, kolektivno delo slovenskega učiteljstva.

Dasi počasi, vendar s sigurnostjo napreduje poverjeništvu UJU po začrtanem programu, v smeri samoizobrazbe, reforme šole in izvenšolskega dela.

TVRDKA F. IN I. GORIČAR, LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 29

prilagoča cenj. učiteljstvu perilo za gospode in dame, lastnega izdelka, vseh vrst damsko in otroško konfekcijo, razno manufakturno blago za oblake in perilo, trikotažo, pletenine in druge modne predmete. Pri večjem nakupu olajšani plačilni pogoji!

Damam z dežele je posebno priporočljivo trajno kodranje in vodna ondulacija. Separirani oddelek za specialno barvanje las v vseh niansah, kakor tudi za izvrševanje vseh lasnih del se priporoča

M. Podkrajsek frizer za dame in gospode, Ljubljana Sv. Petra cesta 12.

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija — Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje. —

Nabiralni bloki za Mladinsko Matico so razposlani na šolska upraviteljstva!

LISTEK.

JOS. DOLGAN:

Učni načrt kmetijske delovne šole.

Drugi razred.

I.

Izleti: V vasi sosednjih občin; v sosednje vasi, kjer je županstvo, fara, šola; na gradove v sosednjih občinah; na hrib, od koder se vidijo druge občine.

Srehodi: Po njivah; travnikih; vrtovih; gozdnih; ob potoku; po hribu. Sprehodi naj se vršijo jeseni, pozno jeseni, pozimi, zgodaj spomladi, pozno spomladi, poleti. Nabirajo se rastline, rudnine, hrošči, metulji in druge žuželke, bube in ličinke, preizkuša se zemlja in opazuje delo. Na vsakem sprehodu se opazuje le eno, n. pr. rast trave na nižinskih in mokrih travnikih, rast trave na višinskih in suhih travnikih, rast žita na peščeni zemlji, rast žita na ilovnati zemlji, plevel med krompirjem, plevel med žitom. Otrokom je treba povedati, kaj naj opazuje, s čim naj primerjajo in kaj naj nabirajo; zavedati se morajo, kaj je naloga opazovanja.

Oviski: V mlinu; na vodni žagi; na parni žagi; pri mizarju; pri zidarju; pri kovaču; pri kleparju; pri teriacih; pri predicah; pri tkalcu; v mlekarji; pri ogljenici; pri apnenici; v pravilnem hlevu; v modernem svinjaku; pri oranju s Sachovim plugom; pri setvi s sejalnimi strojem; pri oranju s kultivatorjem; pri plevelju z oplevalnikom; pri oko-

pavanju in osipavanju z okopovalnikom in osipalnikom; pri košnji s strojem; pri grabljenju s konjskimi grabljami; pri izkopavanju krompirja s strojem za izkopavanje; pri mlatilnem stroju na roke; pri mlatilnem stroju z živino; pri mlatilnem stroju z motorjem; pri čiščenju žita s čistilnikom; pri čebelarju; na županstvu; na pošti; v cerkvi.

Zbirke: Jesenske cvetice na vrtu; listi jesenskih cvetic in drugih rastlin na vrtu; jesenski sadovi na vrtu; semena jesenskih cvetic in drugih rastlin na vrtu; jesenske cvetice in druge rastline po travniku; jesenski podzemski sadovi na njivah; jesenski nadzemski sadovi na njivah; jesenski pleveli po njivah; vrste užitnih gob; vrste strupenih gob; vrste lišajev; vrste zajedalcev; orumeneli listi sadnih dreves; orumeneli listi gozdnih dreves; orumeneli listi grmov; vrste žitnega semena; mladike sadnega drevja; enoletne in večletne mladike gozdnih dreves; enoletne in večletne mladike grmov; vejice lončnic; cvetovi lončnic; semena gozdnih dreves; sadovi grmov; semena plevelov; jagode zelišč v gozdu; vrste storžev in semen iglastih dreves; zgodnje pomladanske vrtno cvetice; cvetje sadnih dreves; vejice grmov spomladi; zgodnji pomladanski pleveli po njivah; zgodnji pomladanski pleveli po mokrih travnikih; zgodnji pomladanski pleveli po suhih travnikih in pašnikih; zgodnje pomladanske cvetice po gozdu; zgodnje pomladanske cvetice in zelišča ob vodi; listi sadnih dreves; cvetje raznih dreves; cvetje gozdnih grmov; cvetje raznih dreves; cvetje leptičnega grmovja; listi gozdnih grmov; listi raznih dreves; listi leptičnega grmovja; zelene vejice sadnih dreves; zelene vejice raznih dreves; zelene ve-

jice gozdnih grmov; zelene vejice leptičnih grmov; zelene vejice sadnih dreves s sadovi; zelene vejice raznih dreves s sadovi; zelene vejice grmov s sadovi; zelene vejice leptičnih grmov; vrtna zelenjava; vrtno cvetje letos vsejane; vrtno cvetje od lanskega leta; vrste krompirja; vrste žitnih klasov; vrste ječmenovih klasov; vrste koruznih rastlin s klasovi; vrste trav; vrste detelj; pozni pomladanski pleveli po njivah; pozni pomladanski pleveli po mokrih travnikih; pozni pomladanski pleveli po suhih travnikih in pašnikih; pozni pomladanski pleveli po gozdu; pozne pomladanske cvetice, zelišča in drevesa ob vodi; poletni pleveli po njivah; poletni pleveli po mokrih travnikih; poletni pleveli po suhih travnikih in pašnikih; poletni pleveli po gozdu; poletne rastline ob vodi; vejice iglastih dreves; vejice iglastih dreves s storžji; listi iglastih dreves; korenike raznih rastlin; čebulice; gomolji; korenine; stebila; listi; cvetovi; plodovi; zdravilne rastline; zdravilne korenike; zdravilni listi; zdravilni cvetovi; zdravilni plodovi; vrste lesa; vrste kamnov; vrste zemelj; vrste soli; vrste železa; hrošči; metulji; gosonice; bube; črvi; dlake raznih živali; perje raznih ptičev; jajčeca raznih ptičev; kače; kuščarje; umetna na gnojila; vrste raznih slam; posušeni listi; krma za živino, doma pridelana in kupljena v trgovini; barve; plateno blago; bombažasto blago; svileni blago; volneno blago; vlaknenca tkaninastih rastlin; volna; vrvice; niti; naravna in umetna svila; blago iz kameljne dlake; usnje; kože; krzno; klobučevina; olje; lepilo; žebliji; razne moke; vrste riža; vrste kave; trakovi; papir; listi inozemskih rastlin; sadovi inozemskih rastlin; 1. vrste jabolk; 2. vrste hrušk.

Poizkusi: Ena gredica pognojena z apnenim dušikom; druga gredica pognojena s kalijevo soljo; tretja gredica pognojena s superfosfatom; četrta gredica pognojena z apnenim dušikom, kalijevo soljo in superfosfatom; gredica posejana z zimsko ržjo; gredica posejana z zimsko pšenico; gredica posejana z jaro ržjo; gredica posejana z jaro pšenico; gnojnica se pretaka skozi peščeno, glinasto, apnenasto, ilovnato, laporasto in humozno zemljo; v stekleni posodi, ki ima na dnu malo odprtino; fiziološko seme v mokri žagovini na svetlem; v temi; na papirju pod gobo se naberejo trosi; iz kipečega mošta se prestreza ogljenčeva kislina; posušena alga se zopet dene v vodo; ogljenčeva kislina, ki jo človek izdihava, se prestreza v velikem kozarcu; sveča ugasne nad gorečim ogljem; v likalnik gorečega oglja se piha svež zrak; iz moke ali krompirja se napravi škrob.

Opazovanje: Dan in mesec; rojstni dan otrok; rast in teža otrok na rojstni dan; kje je sonce opoldne; merjenje sence na vpične palice opoldne; kje sonce vzhaja in zahaja; luna in zvezde; poznavanje reči po duhu, glasu in okusu.

Pripovedovanje: O Turkih; graščakah; Matije Gubcu; Nemcih; Srbih; Kosovem polju; Črnem Juriju; kralju Petru; kralju Aleksandru; Italijanih; podjarmljenih Slovincih; Rimljanih.

Slike: Turki; vitezi; Matija Gubec; Srbi v narodni noši; Hrvatje v narodni noši; bitka na Kosovem polju; Črni Jurij; kralj Peter; kraljeva družina; trpljenje Slovencev v Italiji; trpljenje Slovencev na Koroškem; Rimljani.

(Dalje prihodnjič.)

Mladinska Matica.

Poverjeništvu je bloke za nabiranje naročnikov razposlalo na vse šole. Od učiteljskega je zdaj odvisna usoda nove stanovske ustanove. Ako se zberejo naročniki za vse razposlane bloke, bo učiteljsko položilo temelj instituciji, ki bo v prihodnje določala vse naše mladinsko slovo, tako beletrijo kot znanstvo.

Kot je znano, sta obe prosvetni načelstvi (v Ljubljani in Mariboru) pripravili »Mladinsko Matico« po šolah. Obenem je ministrstvo dovolilo zbiranje naročnikov. Tolleke ugodnosti nima vsaka ustanova, zato tudi ne more biti izgovorov, da ne bi vsega storili, kar je sedaj mogoče. Ne zabite: čim več bo naročnikov, tem bolj se bo lahko »Mladinska Matica« razvila, tem lepših del bo lahko oskrbela naši mladini! Ustanova nima profitaških namenov, ampak stremi za tem, da dobi slovenska mladina zdrave, dobre duševne hrane. Kar bo prebitkov, to se bo vse vrnilo ljudstvu v obliki lepih mladinskih, bodisi izvirnih domačih ali prevodov iz svetovne literature, bodisi leposlovnega ali znanstveno-praktičnega značaja, posebno v zvezi s tehniko in zemljedelstvom. Ustanova je idealno zasnovana, pod okriljem poverjeništvu, torej vsega učiteljskega, oprta na poslednjega iz naših vrst. Tako je mogoče, da ne bo vasi, kamor ne bi prišle njene publikacije.

— Knjižnice naj ne bodo brez knjig »Mladinske Matic«! Učiteljsko ima povsod toliko vpliva, da se vse javne knjižnice lahko naroče na Maticne knjige. Priložnost je, da dobe knjige za najnižjo ceno: tri knjige za 10 Din! Vrh pa se izbrane knjige: Kresnice (z najraznovrstnejšim gradivom, statistikami iz produkcije in konsuma itd.), Jacka Londona in Sadjarčka!

— Nemogoče! Z raznih strani je že prešla uprava Mladinske Matic« sporočila o naročnikih. Neki tovariš pa je želel, naj mu pošljemo knjige na ogled. To ni mogoče. Ceno treh knjig smo določili tako nizko, da se krijejo stroški le, ako zberemo 10.000 naročnikov. To število se da doseči, ako se zavzame vse učiteljsko za ustanovo. Da, celo preseči moremo to število že koj letos. Ni pa mogoče tiskati knjig preden vsaj približno ne vemo, koliko bo naročnikov. Torej tudi ni mogoče pošiljati knjig na ogled, ker bi nas že najmanjše število izvodov stalo tisoče in tisoče dinarjev. Mogoče je torej le eno, da se zberejo naročniki in naročnina. Za to je mesec dni časa, ako hočemo razposlati knjige že koncem maja. Poverjeništvu ne razpolaga z denarjem, da bi ga trosilo v negotovosti in tudi ne more prevzemati nikake odgovornosti za negotovo investirani denar. Tako tudi naročniki ne morejo v nikakem slučaju izgubiti svojega denarja.

Naporno duševno delo ubija!
Vurajte zato živce!
Pijte rženo žitno kavo

ŽIKO.

Učiteljski pravnik.

— § Čudna navada. Pod tem naslovom je bil v 28. številki z dne 26. januarja v »Tovarišu« članek, ki je ožigosal navado, da se naprti zlasti mladim tovarišicam po več razredov ter preveliko število ur. Opozarjam vse prizadete na § 51. drž. šol. zakona, na § 135/a izvrš. odredb. v 5. Končnikovem zvezku in na odloka Vel. župana v Mariboru P. br. 290/1 z dne 16. januarja 1926 in 292 od 23. sept. 1927 ter pozivam vse one, ki so počevali ali celo še počujejo po dva razreda dnevno (menjaje dopoldne enega, popoldne drugega, kar se je razpaslo zlasti v zadnjih dveh letih), da nemudoma javijo Šolskemu upravnemu odboru v Mariboru (v roke tov. predsedniku A. Hrenu, šolskemu upravitelju Studenci p. Mariboru število tedenskih ur ter koliko so dobili za iste nagrade. Pri tej priliki bi opozoril vse tovariše, da se naj obračajo v vsakem slučaju **potom** svojih društev direktno na označeni naslov, ker se mu s tem, da ima v rokah tudi posamezne dokaze, olajša delo. Nikakor pa ni pravilno, da se obračajo prizadeti **potom** »Tovariša«, anonimno in popolnoma splošno na omenjeni odbor. — Planer.

— Iz šolskega življenja. Sreski poglavar v Mariboru je izdal vsem krajevnim šolskim odborom okrožnico, katere zadnji odstavek se glasi: »Prepis sejnega zapisnika o volitvi in seznam izvoljenih z navedbo imena, stanu in bivališča, je semkaj javiti, eventualne pritožbe zoper volitev članov krajevnega šolskega odbora se vlagajo v roku 8 dni po dnevu objave izdaja volitve pri sreskem poglavarju, ki o njih razsoja. Ako po preteku omenjenega roka ni bilo pritožbe, je volitev pravomočna.« S tem je dana tudi učiteljskemu možnost, da se pritožimo zoper vsakega v šolski odbor izvoljenega člana, o katerem se lahko dokaže, da je nasprotnik šoli in učiteljskemu, ki n. pr. svoje otroke neredno pošilja v šolo in je bil že morebiti izkazan in kaznovan zaradi neopravičenih šolskih zamud, ki je prišel v šolo razgrajati, ki hujska proti nam in je žalil naš stan, ki je alkoholik i. dr. Je to itak že vedno naša zahteva, da naj bodo v šolskem odboru ljudje, ki so prijazni šoli in učiteljskemu in so vedno za napredok šolstva. Iz teh razlogov bi bilo tudi dobro, če bi se predsedniki krajevnih šolskih odborov volili, kajti jih je več ko polovica takih, ki protestirajo vedno in proti vsemu (najbolj pri sestavi proračunov, da si s tem zasigurajo volilce za prihodnje volitve), kar bi se moralo in lahko ukrenilo v prid šolstva.

Največja izbira krasnih bluz in otroških oblek
KRIŠTOFIČ - BUČAR, LJUBLJANA, Stari trg.

Naša gospodarska organizacija.

VABILO

na

VIII. redni občni zbor »Učiteljskega zdraviliške doma v Rogoški Slatini«, registrirane zadruge z omejeno zavezo, ki se bo vršil v nedeljo, dne 11. marca 1928 ob 9. uri v poslopu mestne deške osnovne šole v Celju.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva o združnem poslovanju leta 1927.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1927.
4. Čitanje revizijskega poročila Zadružne zveze.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se vrši eno uro pozneje v istem prostoru in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je sklepčen brez ozira na število navzočih združnikov.

Dol, dne 25. februarja 1928.

Načelstvo.

— Gg. članom načelstva in nadzorstva »Učit. zdravil. doma v Rogoški Slatini«, r. z. z. o. z. se naznanja, da se vrši 11. marca 1928 pred občnim zborom v istem prostoru ob 8. uri zjutraj seja načelstva, ob poldeveti uri pa skupna seja načelstva in nadzorstva. Polnoštevilne udeležbe prosi načelnik Ant. Gnuš.

— Gg. članom Učit. Samopomoči. V teh dneh prejmete položnice za 162. do 164. smrtni slučaj, in sicer: Anton Drašček, Zalog, Ivana Škerjanc, Ljubljana in Ivan Kuzner, Ljubljana. Vsi smrtni slučajji so iz meseca februarja t. l., v januarju ni umrl noben član. Članski prispevek s poštnino znaša za samce 16 Din, za poročene pare 31 Din, za mudnikom sem pa prišel še zaostanek. Prosim, nakažite te zneske **takoj** po prejemu položnice. — Na zadnji odborovi seji (23. februarja 1928) je bilo 61 prijavljenih sprejetih za člane. — Učit. Samopomoč ima 1. marca 1928 **2165 članov**, posmrtnina tega dne znaša **10.825 Din.**

UČITELJSKI DOM V MARIBORU

ima dne 19. marca t. l. ob 9. uri v risalnici deške meščanske šole v Mariboru svoj občni zbor s sledečim vopredom:

1. Zapisnik poslednjega občnega zbora.
2. Poročila društvenih funkcionarjev in nadzorstva.
3. Določitev članarine za leto 1928.
4. Sprememba pravil.
5. Volitev novega upravnega in nadzorstvenega odbora.
6. Predlogi.

Ako zbor ne bude ob določeni uri sklepčen, se vrši uro kasneje drug zbor, ki sme sklepčati pri vsakem številu navzočih.

Radi spremembe pravil, ki je nujno potrebna, se vabijo člani k posebno obilni udeležbi in učiteljska društva se prosijo, da pošljejo na zbor svoje zastopnike.

Maribor, dne 25. februarja 1928.

Načelstvo.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

—pev. Prihodnji pevski tečaj se bo vršil v soboto 17. marca v Glasbeni Matici. Začetek ob 10. uri dopoldne. V nedeljo 18. marca odhod v Celje, kjer se vrši popoldne koncert.

—pev. V soboto 17. marca se vrši ob 10. uri dopoldne redni letni občni zbor Pevskega zbora UJU, z običajnim dnevnim redom. Pričakujemo točne udeležbe! — Odbor.

Priporočila se

I. DOGAN, zaloga pohištva Ljubljana, Dunajska cesta štev. 17.

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA NOVOMEŠKI SREZ bo zborovalo v soboto 10. marca 1928 ob 10. uri dopoldne na deški osnovni šoli v Novem mestu z običajnim dnevnim redom. O delovni šoli referira tov. B. Grad. — Tajnik.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ MURSKA SOBOTA zboruje v soboto, dne 10. marca 1928 na osnovni šoli v Murški Soboti. Dnevni red je običajen s predavanjem. Začetek točno ob 10. uri. Udeležba za vse člane obvezna. Vabljeni so tudi vsi tovariši(ice), ki so nastopili službo v našem srezu.

= KRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje 17. marca 1928 ob 10. uri v teledavnici kranjske gimnazije. 1. Situacijska poročila. Došli predlogi. 2. Reforma šole. O dosedanjih ukrepih poročila podpredsednik tov. Horvat. 3. Samoizobrazba. Poročila o poslovanjih krožkov. 4. Izvenšolsko delovanje. Praktične preizkušnje z dekliškimi tečajji; poročila ga. Belzajeva iz Vokla. 5. Predavanje: Oton Zupanič, predava ga. T. Jocifova. 6. Slučajnosti.

= BELOKRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v soboto, dne 10. marca 1928 ob 9. uri v Metliki z naslednjim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Praktični nastop v III. razredu »Števan Nemanja — ustanovitelj srbske države. Razgovor. 3. Poročila krožkov. 4. Izvenšolsko delo — poročila tov. Ljubič. 5. Sprememba pravil — poročila tov. Živojinović. 6. »Risanje v osnovni šoli III. in IV. razreda« — poročila tov. Čebular. 7. Slučajnosti. — Odbor.

Poročila:

+ UČITELJSKO DRUŠTVO UJU V RADOVLJICI je zborovalo na Jesenicah dne 14. januarja 1928.

1. Situacijsko poročilo: Stanislav Zagar: a) 1. Poročilo seje širjega sosveta v Celju z dne 27. novembra 1927. — Zadeva Učiteljske tiskarne in UJU. 2. Deleži. 3. Volitve v disciplinsko sodišče. 4. Povabilo v članstvo. 5. Delovanje v krožkih. 6. Pravila UJU. 7. Mladinska Matica. 8. Slučaj Möderndorfer. 9. Zveza državnih nameščencev. 10. Sporazum med UJU in Edinstvom.

Statistika: b) Število učiteljskega v okraju 122. c) Število članstva 59. d) Število udeležencev 50. d) Zadeva UJU in Edinstva — Debaterji: Pibrovec, Vider, Razinger, Mrovlje in St. Zagar. Sprejela se je soglasno resolucija, kot stališče društva, ki je bila odposlana poverjeništvu.

Glede novih pravil UJU poverja društvo odboru, da vse potrebno izdela in poročilo predloži društvu v odobrenje.

Slučaj Möderndorfer. — Obvezali so se nabirati prostovoljne prispevke: Josip Napokoj, J. Siherl in St. Zagar.

Skleno se, da se po možnosti podpre akcija »Zveze državnih nameščencev«, da se vsaka šola naroči na »Naš Glas«.

II. Samoizobrazba: a) Krožka dva. b) Jeseniški eden — Radovljiki dva. c) Jeseniški 32. — Pri obeh: Liberalizem — Radovljiki posebej še: Brošura Franjo Zgeč in delovna šola. Debaterji pri Jeseniškem: Pibrovec, Vider, Razinger. Pri radovljiškem vsi.

III. Reforma šole. Nastop tov. Pibrovec v I. razredu v smislu delovne šole.

IV. Izvenšolsko delo — odpade.

V. Z ozirom na važnost samoizobrazbe in deljeno mnenje članstva glede družboslova in vzgojeslova se sklene: 1. Da se na krožkih izvajava pol časa družboslova in pol časa vzgojeslova z ozirom na delovno šolo. 2. Ker so nekateri člani izrazili bojazn, da bi se vsled nasprotnih svetovnih naziranj in političnih pripadnosti v ostrem razgovoru prišlo v prepire in spore, se pojasnjuje, da ravno oster in odkritosrčen razgovor najde resnico in članstvo usposobi za jasno in prožno duševno delo in mišljenje. Pripomniti je treba k temu, da imej vsak član popolnoma pristo besedo, objektivno sodelovanje in izogibanje osebno političnih napadov predvsem v mislih. Tak način obravnavanja mora roditi uspehe in odkrito tovarištvo.

+ MARIBORSKO SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo v soboto, dne 14. januarja v mali dvorani Narodnega doma.

1. Situacijsko poročilo. Predsednik poda poročilo o seji širjega sosveta v Celju in izraza nado, da pridejo v obeh taborih zmerni uvidelni ljudje do veljave in da se bo zadeva s tiskarno in Edinstvom dovoljno in v interesu naše stanovske organizacije rešila. Udeležba: od 129 včlanjenih je navzočih 79. Na novo sta pristopila tovarišica Valentič Angela iz Podove in tov. Andrej Roje iz Sv. Martina pri Vurbergu.

2. Samoizobrazba-krožki. Glede smernic samoizobrazbevalnega dela se je razvila daljša debata, ki je dovedla do zaključka, da bodi potek samoizobrazbevalnega dela veda, na kateri je osnovna šola in to je pedagogika in nje pomožne vede. Organiziralo se je osem samoizobrazbevalnih krožkov. Sklicatelji krožkov poročajo o sestankih Oio v Ljubljani direktno — in tudi referentu za samoizobrazbevalno delo tovarišu Mirku Vradi, šolskemu upravitelju pri Sv. Marjeti ob Pesnici.

Delovne zajednice. Tov. Vranc poda v jednatem referatu smernice, kako se naj delo po pedagoških samoizobrazbevalnih krožkih vrši, da bo dosegel svoj glavni cilj, preorientacijo učiteljstva v duhu sodobnih pedagoških zahtev.

3. Reforma šole. Debata o razstavi poizkusnega delovnega razreda v Studencih je dala pobudo, naprositi tov. Vrance, da nam dovoli od časa do časa hospitacije v svojem razredu, na kar je naprošeni rad pristal.

4. Izvenšolsko delo: ? ?

5. Slučajnosti. Sprejet je bil predlog društvenega odbora, da UJU pov. Ljubljana delaj na to, da pride z Edinstvom do sprave. Tov. Mejovšek predlaga, naj se da za prihodnje zborovanje na dnevni red razgovor o kmetijskem nadaljevalnem šolstvu. Sprejeto.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOČEVSKI OKRAJ je zborovalo dne 11. februarja 1928 v Kočevju.

Statistika: Število učiteljskega v okraju 158; število članstva 90; udeležencev 54.

Situacijsko poročilo: Tov. predsednik otvori zborovanje, pozdravi nove člane in novega sreskega šolskega referenta tov. Peterlina in mu čestita k imenovanju. Omenja nekaj internih stanovskih zadev, ki niso mogle na vrsto pri zadnjem zborovanju. Poziva članstvo, da se s pravim ognjem udeležuje bojev za naše stanovsko pravo, ki je v stalni nevarnosti, kar smo videli zlasti zadnje čase pri poskusu znižanja plač. Tu ni druge poti kot enoten nastop vsega uradništva. Nadalje poročila o stanju združitve vsega učiteljskega in omenja sijajne uspehe našega pevskega zbora, ki ga premalo podpiramo. Toplo priporočila agitacijo za »Mladinsko Matico«. Društvo bo vodilo o uspehih točno evidenco. Na glasilo uradništva »Naš Glas« naj se naroče vsaj večje šole skupno. Razne zadeve, ki jih kdo iz kakršnegakoli vzroka noče javno izpovedati, naj se predlože pisno, lahko brez podpisa, predsedstvu.

Samoizobrazba: Krožki delujejo vsi trije. Imeli so po eden in dva sestanka in obravnavali predpisano temo. Oziraje se na

slabe prometne razmere in čas, je bila udeležba prav povoljna. Priporočila se vztrajnost in redni mesečni sestanki. Tov. Lulik poziva one, ki se ne strinjajo s smernicami (temo) krožkov, da podajo svoje mnenje.

Šolska reforma? Tov. Klunova poda referat »O pokličen vzgoji deklic«. — Pri razgovoru se omenja, da je to komaj načeto polje pri nas in se izreče tov. priznanje, ker je to vprašanje sprožila.

Tov. Kmet priporočila o anketi za delovno šolo v Ljubljani. Isti omenja zahtevo po kmetijskih in gospodinskih nadaljevalnih šolah. Oblastni odbor naj podpira to akcijo in poskrbi za izšolano učiteljsko. — Sreski šolski referent tov. Peterlin sporoča, da so že odobrene postavke pri oblastnem šolskem odboru za to stroko in da se otvori za učiteljsko počitniški tečaj. — Zbor z zadovoljstvom konstatira naklonjenost oblastnega odbora šoli in učiteljskemu.

Izvenšolsko delo. Pri krožkih se izvrši statistika o delovanju članov v prosvetnih in gospodarskih ustanovah. Tam naj se vodi tudi evidenca dela za »Mladinsko Matico«.

Slučajnosti: Tov. Kmet omenja zadevo tov. Merviča glede nameščanja, o čemer bo potrebno še govoriti in ukreniti nadaljnje.

Tov. predsednik predlaga: Poverjeništvu naj bi osnovalo evidenco prosilcev za službena mesta, da se s tem odvrnejo nepotrebne prošnje in tudi nekoliko prekrizajo kriva pota posameznikov.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA OKRAJ SLOVENJGRADec je zborovalo dne 15. februarja 1928 v Slovenjgradu.

Statistika: Od 41 članov navzočih 37.

Situacijsko poročilo: Radi bol. dop. preds. tov. Purkharta, vodi zborovanje podpredsednica tovarišica Gobeč, ki je referirala o došlih dopisih.

Sklepi in predlogi:

a) Pripombe k pravilom UJU. Prečitali so se oni člani projekta za »Pravila UJU«, ki ga je izdelal Izvršni odbor in nam pram kojim je poverjeništvu Ljubljana zasvelo svoje stališče.

b) Z ozirom na postopek pri volitvah se sklene, da se naj uporabljajo kuvertirane glasovnice.

c) Glede »Mladinske Matic« se bo agitiralo; tov. Kopač prevzame funkcijo stalnega poročevalca.

d) V »Möderndorferjev sklad« so prispevki prostovoljni; pos. uprav. si bodo napravili nabir. polo ter nabirali mes. prispevke v ta namen ter sami mes. odposiljali nabrano vsoto UJU, Ljubljana, ki naj pošlje vsem šolam zato potrebne poštne položnice.

Šolska reforma: Sedilo je predavanje strok. učit. tov. Elize Kukovčeve »Učenčeve samodelavnost pri pouku«, kateremu je sledilo navzoče učiteljsko z največjim zanimanjem. Predavateljica naglašala samodelavnost učencev ter pokaže pot do nje v posameznih predmetih. Vsi navzoči smo ji za krasno zasnovani referat zelo hvaležni ter želimo, da se bi tov. Kukovčeva kmalu zopet pojavila v naši sredini s kakšnim sličnim referatom.

Krožki: Referent samoizobrazbe, kr. tov. Zehrer, podaje pregledno poročilo delovanja pos. krožkov, iz katerega je razvidno, da se zavedajo vsi važnega pomena krožkov. — Za stalnega referenta samoizobrazbevalnih krožkov je bil izvoljen dosedanj zač. ref. tovariš Zehrer.

Izvenšolsko delo: ? ?

Slučajnosti: Sklenilo se je, da se bo prihodnje zborovanje vršilo na eno soboto ob 9. uri. Natančneje sledi.

Prispevajte kot podporniki »Pevskemu zboru UJU učiteljstva«!

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—

MOJSTRSKE VIJOLINE

fine, od Din 1000 naprej. Vse glasbene potrebščine. Novodobne strune, ki trajajo na leta. Popravila strokovno. M. Mušič, Ljubljana, Selenburgova 6.

Podpirajte MLADINSKO MATICO!

Priporočila se
RESTAVRACIJA HOTEL LLOYD LJUBLJANA

Dobra domača hrana. Dobra postrežba, štaj. in dolenski vina. — Sprejema abonente.

Za obilen obisk se priporočila
BUČAR FR. restorater.

Drugi prosvetni zakon je zakon o javnih občinskih knjižnicah tudi iz leta 1919. Ta nareja, da se mora v vsaki občini, torej tudi v vasi, ustanoviti in vzdrževati javna knjižnica, kjer je večja narodna manjšina pa še za to poseben oddelek. Med tem, ko se je v letu 1920. našlo občinskih knjižnic 2400 z 1.700.000 knjigami, jih je bilo v letu 1926. že 15.000, ki so imele več kot 5 milijonov knjig. Da te zaloge knjig niso ostale brez učinka pri občinstvu, priča število zapisanih bralcev, ki znaša 900.000, 13,5 milijona izposojenih knjig in 16 milijonov Kč prejemkov za leto 1926. Na Češkem, na Moravskem in v Šleziji pride ena javna knjižnica na 865 prebivalcev, na vsakih 100 pa povprečno 48 knjig. Bralcev je 7,4% vsega prebivalstva, pri Čehih 7,6%, pri Nemcih 6,9%. Na enega bralca pride 18 izposojenih knjig. V letu 1926. znaša prirastek knjig 9,1% napram letu 1925. Občine so prispevale za knjižnice 12 milijonov Kč, to je za vsakega bralca so plačale povprečno 1,23 Kč, za češke knjižnice 1,35 Kč, za nemške 0,95 Kč.

Na Slovaškem, kjer so se občinske knjižnice začele razvijati šele pred nekoliko leti, jih je bilo v letu 1926. že 3213 z več kakor 200.000 knjigami. Na eno slovaško knjižnico pride 78 zvezkov, na enega bralca 5 knjig, bralcev je bilo 105.000, to je 5,2% Slovakov. V Podkarpatski Rusiji je delovalo 69 javnih občinskih knjižnic, 4 osrednje in 216 čitalnic. Vse skupaj so imele 60.000 knjig.

Ministrstvo šolstva daje občinskim knjižnicam podpora (leta 1926. v celoti 2179 občinam), toda praviloma nikdar v denarju, temveč v dobrih knjigah. Mesta, ki imajo nad 10.000 prebivalcev morajo ustanoviti uradno mesto knjižničarja s popolno srednješolsko izobrazbo in enoletnim knjižničnim tečajem v državni knjižnični šoli. Manjši kraji od 2000—10.000 prebivalcev poverjajo dolžnosti knjižničarja izvoljeni osebi (honorarni), navadno učitelju, ki ima tritedenski knjižničarski tečaj. Za knjižničarje v malih krajih se vrše ob primernih prilikah in brezplačno predavanja, dobe tudi druga posebna sredstva, in sicer brezplačno, da se nauče voditi knjižnice.

Prosvetni zbori pa skrbijo za izvoljenih okrajnih knjižničarjev nadzornikov za to, da se uvrstijo v vsake knjižnice dobre knjige. Državno nadzorstvo nad knjižnicami vrše 4 knjižničarski inštruktorji.

Največ prosvetnih delavcev je na Češko-slovaškem med učitelji. To trditve dokazuje n. pr. statistika z Moravskega, ki šteje 2½ milijona prebivalcev. Izmed 6300 učiteljev, organiziranih v Osrednjem učiteljskem društvu čeških jednot na Moravskem je delovalo v okrajnih in krajnih prosvetnih zborskih 1327, v knjižnicah in čitalnicah 1269, v gledaliških, pevskih in godbenih društvih 486 učiteljev. Učitelji so priredili 6343 ljudskih predavanj, 1491 »besedo« z roditelji in učenci, 2457 gledaliških in lutkovih predstav za šolsko mladino, 2698 gledaliških predstav za odrasle, 975 godbenih in drugih »narodnih besed«, poleg mnogih drugih vzgojnih prireditve.

Tudi vojaštvo skrbi za izobrazbo moštva tako s številnimi knjižnicami in čitalnicami, ki jih upravlja moštvo samo v takozvanih »Vojaških zavetiščih« in ki imajo sedaj 400.000 knjig, kakor tudi z različnimi kmetijskimi in obrtnimi tečaji. Vojski-analfabeti morajo obiskovati posebne tečaje, kjer se vsako leto nauči čitati in pisati preko 4000 vojakov.

Opomba prevajalca. Za pričujoči poučni članek moramo biti piscu dr. Veleminskemu iz dna srca hvaležni. S kratkimi besedami nam je podal živo sliko iniciativnega dela za narodovo prosveto, ki ga vrši bratska država med narodom in to na podlagi dveh prosvetnih zakonov, ki sta menda edina v srednji Evropi. In če primerjamo podrobno prosvetno delo naših bratov na severu z na-

šim, in če se dalje osokolimo do primerjave pomoči in podpore, ki jim jo deli država z našimi razmerami, potem se nikakor ne moremo ubraniti dojma, da se pri nas narodna prosveta smatra za nekaj nepotrebne. Da bi pa naša narodna skupščina kedaj sprejela in napravila podobne prosvetne zakone, kakršne ima Češka, tega pa ne bomo dočakali. Prej se bo zgodilo nasprotno, namreč da bodo vse kulturne prireditve tako ob-

davčene od vseh mogočih korporacij, da bodo sploh prenehale. Ali naj radi tega obupamo? To bi bila najslabša poteza, ki bi jo mogli storiti. V enem pa smo si s Čehi enaki in to je dejstvo, da je tudi pri nas največ prosvetnih delavcev med učitelstvom, to nas dviga nad druge, nam daje moč in veljavo. Tega se moramo seveda tudi zavedati in po tem dejstvu urediti svoje zadeve.

V Tržiču, 9. februarja 1928.

Pet sestankov kulturnih delavcev pov. UJU.

Sestanka za gospodinjsko in kmetijsko nadaljevalno šolstvo v Mariboru.— Ustanovitev odseka pov. UJU za nadaljevalno šolstvo v Mariboru.

(Konec.)

SESTANEK UČITELJIC V MARIBORU DNE 4. FEBRUARJA.

Kljub skrajno neugodnemu vremenu se je udeležilo ankete o gospodinjskem nadaljevalnem šolstvu 42 tovarišice in precejšnje število tovarišev. Večina udeleženk je bila iz oddaljenih krajev, kar priča o resnem pojmovanju velike naloge, pred katero stoje osnovnošolske učiteljice. Pripravljena po izbranih referatih tov. Mencina in tovarišice Pleškove je bila debata stvarna in plodna. Vodil jo je tov. poverjenik Andrej Skulj na osnovi glavnih točk referatov. Omeniti hočemo iz nje na kratko samo nekatere misli in predloge, ki so se posebno podčrtali.

K prvi točki: O nalogah, ciljih in učnem načrtu gospodinjskih nadaljevalnih šol sta obširneje govorila tovarišica Kukovčeva in tov. Vauda, ki sta se oba odločno zavzela za to, da se pouk ne omeji zgolj na praktične gospodinjske posle, ampak skrbi tudi za splošno izobrazbo in državljansko vzgojo gojenk, enako kot kmetijsko nadaljevalne šole za fante in to ne le, ker se nahajajo naše kmetijske gospodinje pogosto v položaju, da morajo zastopati in nadomestovati moža v javnem življenju in pred oblastmi, ampak tudi iz načelnih razlogov, ker se borimo za enakopravnost žene v javnem življenju. Ref. Pleškova je mnenja, da ljudstvo teži predvsem za izboljšanjem svojega gospodarskega položaja in mora gospodinjska nadaljevalna šola priti tej težnji nasproti. Tov. Mešičkova opozarja na praktični pomen pouka v kuhanju. Tov. poverjenik A. Skulj pripominja, da je gospodinjska nadaljevalna šola najbolj potrebna oddaljenim, kulturno in gospodarsko zanemarjenim krajem in mora biti pouk prilagojen primitivnim razmeram in potrebam teh krogov. Referent zaključuje, da se mora radi pičlega učnega časa pouk omejiti na najnujnejše in najvažnejše, da pa mora imeti učiteljica vso svobodo pri izbiri učne snovi z ozirom na krajevne razmere.

Tudi glede učne dobe in starosti gojenk so bila mnenja deljena in debata živahna. Udeležile so se je razen referentov in poverjenika tovarišice: Brataničeva, Kožuhovala, Mešičkova, Levstikova ter tov. Vauda in Hudales. Tov. Kukovčeva se zavzema za 3 letnike, ki se naj priključijo osnovni šoli. Tov. referent, tovarišici Brataničeva in Mešičkova zagovarjajo enoletni tip šole kot provizorij, ker je to za enkrat edino možen splošen tip na kmetih. Tov. Vauda je iz vzgojnih ozirov odločno proti temu, da bi se sprejemala v gospodinjsko nadaljevalno šolo šele dekleta od 16. leta naprej, opozarja tudi na to, da so kmetiska dekleta v tej starosti po velikem delu že v službi. Tov. Kožuhovala in Kukovčeva govorita v istem smislu, zadnja opozarja na slabe posledice v moralnem oziru, ako prepuščamo dekleta v najnevarnejši dobi samim sebi. Tov. Mešičkova, Brataničeva, Levstikova in tov. Hudales so za sprejem starejših deklet, ker so učni uspehi boljši in govorijo za prekinitev pouka tudi psihološka izkustva. V istem smislu se izjavljata tudi

poverjenik in referent, ki naglašata, da je pri enoletnem tipu gospodinjske nadaljevalne šole nujno potrebno, da se sprejemajo vanje le zrelejša dekleta, da se kratki učni čas čim intenzivneje izrabli.

Pri točki: učni čas (letni, tedenski, dnevni) so posegli v debato razen referentov in poverjenika tov. Mešičkova, Golobova, Levstikova in tov. Vauda. Stavljeni so bili predlogi, kako urediti pouk, da bo voditeljica gospodinjske nadaljevalne šole en dan v tednu popolnoma prosta pouka v osnovni šoli.

Obširna diskusija se je razvila v vprašanju izobrazbe učiteljic. Udeležile so se je razen referentov in poverjenika tov. Kožuhovala, Brataničeva, Mešičkova, Golobova, Levstikova in Godčeva. Tov. Brataničeva in Levstikova sta za to, da bi se glavni tečaj za učiteljice spopolnil ob primernem letnem času s kratkimi tečaji iz onih panog kmetijskega gospodinjstva, ki se v glavnem tečaju niso mogle upoštevati, n. pr. iz vrtnarstva in mlekarstva. Glede tečajev za učiteljice je prevladovalo mnenje, da se naj vanje sprejemajo le učiteljice, ki imajo že nekaj izkušenj v gospodinjskih poslih, ker ne more biti naloga teh tečajev, da bi se ukvarjali s podajanjem osnovnega znanja v gospodinjstvu. Tov. Pleškova je stavila konkretne predloge glede ureditve tečajev in glede kraja, kje se naj vršijo.

Druge točke so se radi pičlega časa bolj na kratko obravnavale. V mariborski osek za nadaljevalno šolo so bile izvoljene tov. Levstikova, Mešičkova in Skrbniškova. Z bodrilnimi besedami za nadaljnje delo v zaporčeti smeri je poverjenik zaključil uspešno zborovanje.

SESTANEK UČITELJEV V MARIBORU DNE 4. FEBRUARJA.

Kot popoldanski sestanek je bil namenjen predvsem tovarišem iz mariborske okolice, ki se zanimajo za poklicno vzgojo in izobrazbo naše kmetijske mladine in so se na tem polju že v eni ali drugi smeri dejstvomali. Vabilu odseka pov. UJU za nadaljevalno šolstvo se je odzvalo 18 tovarišev. Po zdravju tov. poverjenika A. Skulja je tovariš Mencin v kratkem referatu oertal naloge in probleme, ki jih bo moral mariborski osek za nadaljevalno šolstvo sporazumno z osrednjim odeskem reševati. Sledeča diskusija se je kratko dotaknila vseh teh vprašanj. Udeležili so se je razen referenta in poverjenika tov. Mejovšek, Firm, Klemenčič, Kramar, Lovše, Vauda, Kopriva in Hudales. Tovariš Firm kot član oblastnega šolskega odbora nam je zagotovil naklonjenost te korporacije v naših stremljenjih. S tem je sprožil vprašanje uradne kompetence pri organizaciji nadaljevalnega šolstva. Tov. Klemenčič je povdaril potrebo dobre strokovne izobrazbe učiteljev kmetijskih nadaljevalnih šol in solidarnega dela vseh vzgojnih činiteljev pri našem delu. Tov. Kramar pogrša vrtnarskega nadzornika za mariborsko oblast. Tov. Vauda

je stavil pismen predlog za izdelavo učnega načrta za kmetijsko nadaljevalne šole, ki se je odkazal odseku. Enako kot on se je zavzel tudi tov. poverjenik za koncentracijo vsega pouka okoli enega glavnega predmeta, ki stoji sočasno v ospredju. Tov. Mejovšek je zagovarjal dveletno učno dobo s poukom v zimskih mesecih. Pokazal je na zgledih, da se tudi v zimskem času lahko da pouk praktična smer. Opozoril je nadalje na pomen poučnih ekskurzij. Tov. Lovše je za kolikor možno praktično usmerjen pouk. Opozarja na pomen šolskega vrta. Glede vprašanja obveznosti obiska kmetijsko nadaljevalne šole je večina stala na odklonilnem stališču. Glede učiteljske izobrazbe se je tov. Mejovšek zavzemal za enoletne tečaje. Običajni 5- do 6-tedenski tečaji morajo biti praktično urejeni in morajo učitelja uvesti v njegovo delo v nadaljevalni šoli. Najbolje je, da stoji jijo pod vodstvom izkušenega pedagoga-praktika. Spominja se v tej zvezi ranjkega tov. Črnagoja in tečaja na Grmu. Bila je izražena tudi želja, da bi se na tečajih vršilo nekaj predavanj iz kmetijskega narodnoznanstva in ljudske pedagogike — to predvsem za mlajše učitelje. Tov. Vauda se je dotaknil kmetijskega pouka na učiteljskih. Tov. Kopriva je izrazil svoje pomisleke, da bi štiri- tedenski tečaji tudi le za silo mogli izvršiti svoje naloge. Naj bi se vršila dva taka tečaja — eden pomladi, eden jeseni.

Po diskusiji so se izvolili člani mariborskega odseka za nadaljevalno šolstvo, in sicer tovariši: Mejovšek (kot sklicatelj), Klemenčič, Firm, Kramar, Puhr, Lovše in Jurančič. S tem je ustvarjeno tudi v Mariboru ognjišče našemu gibanju v pogledu na organizacijo nadaljevalnega šolstva.

Ta teoretična razglabljanja so bila poverjeništvu UJU potrebna, da je zaslišalo mišljenje učiteljstva v posameznih vprašanjih. Za posamezna področja se je ustvarila posebna struja, ki bo stremela za skupnimi smotri. Temelj na katerem bo poverjeništvu UJU gradilo dalje, je ustvarjen.

Ustvarjena je pa s temi sestanki sedaj tudi temeljita podlaga za pozitivne sklepe, ki jih bo lahko napravila pokrajinska skupščina in za II. izobraževalni tečaj pov. UJU, ki bo imel namen še bolj poglobiti učiteljstvo v to sistematično, kolektivno delo slovenskega učiteljstva.

Dasi počasi, vendar s sigurnostjo napreduje poverjeništvu UJU po začrtanem programu, v smeri samoizobrazbe, reforme šole in izvenšolskega dela.

TVRDKA F. IN I. GORIČAR, LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 29

prilagoča cenj. učiteljstvu perilo za gospode in dame, lastnega izdelka, vseh vrst damsko in otroško konfekcijo, razno manufakturno blago za oblake in perilo, trikotažo, pletenine in druge modne predmete. Pri večjem nakupu olajšani plačilni pogoji!

Damam z dežele je posebno priporočljivo trajno kodranje in vodna ondulacija. Separirani oddelek za specialno barvanje las v vseh niansah, kakor tudi za izvrševanje vseh lasnih del se priporoča

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana Sv. Petra cesta 12.

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija — Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje. —

Nabiralni bloki za Mladinsko Matico so razposlani na šolska upraviteljstva!

LISTEK.

JOS. DOLGAN:

Učni načrt kmetijske delovne šole.

Drugi razred.

I.

Izleti: V vasi sosednjih občin; v sosednje vasi, kjer je županstvo, fara, šola; na gradove v sosednjih občinah; na hrib, od koder se vidijo druge občine.

Srehodi: Po njivah; travnikih; vrtovih; gozdnih; ob potoku; po hribu. Sprehodi naj se vršijo jeseni, pozno jeseni, pozimi, zgodaj spomladi, pozno spomladi, poleti. Nabirajo se rastline, rudnine, hrošči, metulji in druge žuželke, bube in ličinke, preizkuša se zemlja in opazuje delo. Na vsakem sprehodu se opazuje le eno, n. pr. rast trave na nižinskih in mokrih travnikih, rast trave na višinskih in suhih travnikih, rast žita na peščeni zemlji, rast žita na ilovnati zemlji, plevel med krompirjem, plevel med žitom. Otrokom je treba povedati, kaj naj opazujejo, s čim naj primerjajo in kaj naj nabirajo; zavedati se morajo, kaj je naloga opazovanja.

Oviski: V mlinu; na vodni žagi; na parni žagi; pri mizarju; pri zidarju; pri kovaču; pri kleparju; pri teriacih; pri predicah; pri tkalcu; v mlekarini; pri ogljenici; pri apnenici; v pravilnem hlevu; v modernem svinjaku; pri oranju s Sachovim plugom; pri setvi s sejalnim strojem; pri oranju s kultivatorjem; pri plevelju z oplevalnikom; pri oko-

pavanju in osipavanju z okopovalnikom in osipalnikom; pri košnji s strojem; pri grabljenju s konjskimi grabljami; pri izkopavanju krompirja s strojem za izkopavanje; pri mlatilnem stroju na roke; pri mlatilnem stroju z živino; pri mlatilnem stroju z motorjem; pri čiščenju žita s čistilnikom; pri čebelarju; na županstvu; na pošti; v cerkvi.

Zbirke: Jesenske cvetice na vrtu; listi jesenskih cvetic in drugih rastlin na vrtu; jesenski sadovi na vrtu; semena jesenskih cvetic in drugih rastlin na vrtu; jesenske cvetice in druge rastline po travniku; jesenski podzemski sadovi na njivah; jesenski nadzemski sadovi na njivah; jesenski pleveli po njivah; vrste užitnih gob; vrste strupenih gob; vrste lišajev; vrste zajedalcev; orumeneli listi sadnih dreves; orumeneli listi gozdnih dreves; orumeneli listi grmov; vrste žitnega semena; mladike sadnega drevja; enoletne in večletne mladike gozdnih dreves; enoletne in večletne mladike grmov; vejice lončnic; cvetovi lončnic; semena gozdnih dreves; sadovi grmov; semena plevelov; jagode zelišč v gozdu; vrste storžev in semen iglastih dreves; zgodnje pomladanske vrtno cvetice; cvetje sadnih dreves; vejice grmov spomladi; zgodnji pomladanski pleveli po njivah; zgodnji pomladanski pleveli po mokrih travnikih; zgodnji pomladanski pleveli po suhih travnikih in pašnikih; zgodnje pomladanske cvetice po gozdu; zgodnje pomladanske cvetice in zelišča ob vodi; listi sadnih dreves; cvetje raznih dreves; cvetje gozdnih grmov; cvetje raznih dreves; cvetje leptičnega grmovja; listi gozdnih grmov; listi raznih dreves; listi leptičnega grmovja; zelene vejice sadnih dreves; zelene vejice raznih dreves; zelene ve-

jice gozdnih grmov; zelene vejice leptičnih grmov; zelene vejice sadnih dreves s sadovi; zelene vejice raznih dreves s sadovi; zelene vejice grmov s sadovi; zelene vejice leptičnih grmov; vrtna zelenjava; vrtno cvetje letos vsejane; vrtno cvetje od lanskega leta; vrste krompirja; vrste žitnih klasov; vrste ječmenovih klasov; vrste koruznih rastlin s klasovi; vrste trav; vrste detelj; pozni pomladanski pleveli po njivah; pozni pomladanski pleveli po mokrih travnikih; pozni pomladanski pleveli po suhih travnikih in pašnikih; pozni pomladanski pleveli po gozdu; pozne pomladanske cvetice, zelišča in drevesa ob vodi; poletni pleveli po njivah; poletni pleveli po mokrih travnikih; poletni pleveli po suhih travnikih in pašnikih; poletni pleveli po gozdu; poletne rastline ob vodi; vejice iglastih dreves; vejice iglastih dreves s storži; listi iglastih dreves; korenike raznih rastlin; čebulice; gomolji; korenine; stebila; listi; cvetovi; plodovi; zdravilne rastline; zdravilne korenike; zdravilni listi; zdravilni cvetovi; zdravilni plodovi; vrste lesa; vrste kamnov; vrste zemelj; vrste soli; vrste železa; hrošči; metulji; gosonice; bube; črvi; dlake raznih živali; perje raznih ptičev; jajčeca raznih ptičev; kače; kuščarje; umetna na gnojila; vrste raznih slam; posušeni listi; krma za živino, doma pridelana in kupljena v trgovini; barve; plateno blago; bombažasto blago; svileni blago; volneno blago; vlaknenca tkaninastih rastlin; volna; vrvice; niti; naravna in umetna svila; blago iz kameljne dlake; usnje; kože; krzno; klobučevina; olje; lepilo; želji; razne moke; vrste riža; vrste kave; trakovi; papir; listi inozemskih rastlin; sadovi inozemskih rastlin; 1. vrste jabolk; 2. vrste hrušk.

Poizkusi: Ena gredica pognojena z apnenim dušikom; druga gredica pognojena s kalijevo soljo; tretja gredica pognojena s superfosfatom; četrta gredica pognojena z apnenim dušikom, kalijevo soljo in superfosfatom; gredica posejana z zimsko ržjo; gredica posejana z zimsko pšenico; gredica posejana z jaro ržjo; gredica posejana z jaro pšenico; gnojnica se pretaka skozi peščeno, glinasto, apnenasto, ilovnato, laporasto in humozno zemljo; v stekleni posodi, ki ima na dnu malo odprtino; fiziološko seme v mokri žagovini na svetlem; v temi; na papirju pod gobo se naberejo trosi; iz kipečega mošta se prestreza ogljenčeva kislina; posušena alga se zopet dene v vodo; ogljenčeva kislina, ki jo človek izdihava, se prestreza v velikem kozarcu; sveča ugasne nad gorečim ogljem; v likalnik gorečega oglja se piha svež zrak; iz moke ali krompirja se napravi škrob.

Opazovanje: Dan in mesec; rojstni dan otrok; rast in teža otrok na rojstni dan; kje je solnce opoldne; merjenje sence na vpične palice opoldne; kje solnce vzhaja in zahaja; luna in zvezde; poznavanje reči po duhu, glasu in okusu.

Pripovedovanje: O Turkih; graščakah; Matije Gubcu; Nemcih; Srbih; Kosovem polju; Črnem Juriju; kralju Petru; kralju Aleksandru; Italijanih; podjarmljenih Slovincih; Rimljanih.

Slike: Turki; vitezi; Matija Gubec; Srbi v narodni noši; Hrvatje v narodni noši; bitka na Kosovem polju; Črni Jurij; kralj Peter; kraljeva družina; trpljenje Slovencev v Italiji; trpljenje Slovencev na Koroškem; Rimljani.

(Dalje prihodnjič.)

Koliko članov ste že pridobili za Mladinsko Matico?

Iz Zveze državnih nameščencev za Slovenijo.

—Zahteve državnega uradništva. Odbor »Zveze državnih nameščencev za Slovenijo« je, razpravljajoč na svoji seji dne 24. t. m. o pozivu Glavnega Saveza na plenarno sejo dne 28. in 29. jan. ter o motivih, navedenih v resuméju tega poziva,

UGOTOVIL,

a) da je sedanje gmotno stanje aktivnega in upokojenega državnega nameščenstva obupnejše, nego je bilo kdajkoli prej in

b) da težke gospodarske krize, ki jo preživlja država, ni povzročilo državnega nameščenstva, ki je po veliki večini požrtvovalno in vestno opravljalo službene dolžnosti, marveč

c) da pada vsa ta krivda in odgovornost za zavoženo gospodarstvo, ki preti upropasti državo, na nesposobne vlade, ki v deset letu ujedinjenja niso hotele ali niso znale ustvariti v državi reda, ter s preudarno notranjo politiko zadovoljiti najširših plasti naroda.

č) Odgovornost pa pada tudi na tiste koruptivne državne nameščence, ki so mnogi na visokih mestih, izrabljajoč v samopašne namene vsakokratno politično konjunkturo in smatrajoč državo za molzno kravo, zasledovali pred vsem le lastne osebne koristi.

Zato se Glavni Savez

POZIVLJA,

1. da skuša z vsemi sredstvi izvesti sanacijo upravnega aparata, odstranitev nekvalificiranega in koruptivnega uradništva v vsej državi ter splošno depolitizacijo državnega nameščenstva.

Narodni skupščini naj se čim prej predloži načrt Zakona o pobijanju korupcije.

2. Vlada naj ne posveča svoje pažnje samo posvečanju osebnih prejemkov za sodnike, marveč naj ji je dolžnost, da se v enaki izmeri regulirajo plače tudi vsem ostalim uradnikom I. kategorije in v tem sorazmerno tudi nameščencem drugih kategorij, zvanikom in služiteljem.

3. Razlike, ki jih država dolguje državnim nameščencem za čas od 1. oktobra 1923 do 1. maja 1924, naj se likvidirajo vsaj tekom proračunskega leta 1928.—1929.

4. Zagotoviti se mora državnim nameščencem brezplačno lečenje tudi v samoupravni bolnicih, ker so prevzeli oblastni odbori poleg bremen, izvirajočih iz teh bolnic, tudi vsa njihova aktiva s pravico do državnih subvencij ter bi značila ukinitve ugodnosti člena 112. uradniškega zakona za oblastne odbore suficit, ki ni nikjer utemeljen.

5. Civilne in vojaške kronске penzije naj se brez šikanoznih formalnosti takoj prevedejo na dinarske. Za pravilnost in točnost podatkov naj odgovarjajo naredbodavci ozioroma blagajne, ki so kronске pokojnine do sledi likvidirale. Za pravilno prevedbo naj za doščajo uradni zaznamki računovodstev brez predložitve originalnih dokumentov, ki so jih staroupokojenci med vojno večinoma porazgubili in se dajo sedaj češče tudi proti denarni odkodnini (takse v inozemstvu) težko obnoviti.

6. Ker draginja ni padla, marveč glede mnogih življenskih potrebščin (stanovanja itd.) celo narašča, naj se vsa večja mesta (v Sloveniji Ljubljana in Maribor) uvrste v prvi draginjski razred.

7. Izkušnja je dokazala, da je slo mnogo hišnih lastnikov s 1. novembrom 1927 pri doleščanju novih najemnin preko zlate paritete.

Zato naj vlada predloži Narodni skupščini nov stanovanjski zakon z veljavo od 1. maja 1928, ki bo v njem za državne nameščence zagotovljena ista zaščita, kakor so jo uživali pred 1. novembrom 1927, ali pa naj zviša stanarino do izmere, ki bo ustrezala hišnim lastnikom in državnim nameščencem kot najemnikom. Naglasimo naj, da je zadnji stanovanjski zakon pripomogel k še večjemu proletariziranju državnega nameščenstva.

Pokritje višjih izdatkov za realizacijo pod točkami 2., 3. in 6. označenih zahtev bi mogla najti vlada v neprimerno večjih dohodkih, ako bi se za prečanske pokrajine uzakonjena državna trošarina na vino in žganje proširila na celo državo.

Glavnemu Savezu se dalje

NAROČA,

8. da skuša z vsemi sredstvi preprečiti eventualno ponovno znižanje draginjskih doklad.

Prav tak naj se brez odloga vse potrebno ukrene proti nameravanemu obdavčenju draginjskih doklad državnih nameščencev.

9. Pokojninski sklad naj se za državne nameščence ustanovi šele tedaj, ko bodo njih ekonomske prilike v valorizacijo službenih prejemkov v toliko urejene, da odtegljaji za pokojninski fond zanje ne bodo pomenjali novih materialnih žrtve.

10. Da državni nameščenci in državna uprava vsaj radi brezbriznosti in malomarnosti tovarišev državnih nameščencev ne bodo več trpeli materialne škode, naj Glavni Savez uveljavi ves svoj vpliv, da se bodo personalne zadeve — kakršnekoli in kjerkoli — reševale z največjo točnostjo in z vsjo brzino.

11. Upravni odbor Glavnega Saveza naj v vseh podrobnostih preudari in stori konkreten zaključek, ako in v koliko so naše organizacije dozorele, da bi se mogle v doseg skupnih ciljev v skrajni sili poslužiti... v najkrajšem času tudi izdatnejših sredstev, kakor so brezplodne prošnje, resolucije, spomenice, predstavke itd.

POZOR GDČ. IN GOSPE UČITELJICE,

ki se želite izobraziti za lastno izdelavo garderobe. Poslušajte se krojnih tečajev, ki se vršijo mesečno v Ljubljani, ki pa jih tudi lahko napravite potom korespondence, da se izobrazite popolnoma v lastni izdelavi oblek. Cenjenim učiteljskim krojom znižan honorar. Izdelovanje krojev po meri. Zasebno krojno učilišče, Stari trg št. 19, Ljubljana, Telefon 2477.

Splošne vesti.

ŠTEVILKE GOVORE.

(Šolski upravi in učitelstvu v razmišljanje.)

V mariborski oblasti je bilo koncem novembra na 170 šolah razpisanih v stalno nameščenje mest:

Upravitelj 54, za 17 mest se je oglasilo 37 prostnikov, brez reflektantov je ostalo 37 mest; učitelj 64, za 23 mest se je oglasilo 52 prostnikov, brez reflektantov je ostalo 41 mest; učiteljice 86, za 31 mest se je oglasilo 162 prostnikov, brez reflektantov je ostalo 55 mest. Skupaj 204, za 71 mest se je oglasilo 211 prostnikov, brez reflektantov je ostalo 133 mest.

Ta žalostna statistika dovolj jasno osvetljuje razmere, v katerih se nahaja naše šolstvo in učitelstvo ter odpira zelo nerazseljivo sliko v bodočnost. Zdržim se vsakega komentarja. Dolžnost šolske uprave in našega učitelstva je, da išče vzroke temu ne navadnemu in nenormalnemu pojavu. Da pa bode slika še popolnejša, navajam se sledeče značilnosti:

V srezu Dolnja Lendava je bilo razpisanih 22 mest, a le 2 mesti imata prostnike. Srez Murska Sobota ima 26 razpisanih mest, a le za 3 mesta so se zglasili reflektanti. Oj ti naše ubogo Prekmurje, z njim vred naše obmejne postojanke! — Nikdo ne prosa na sledeča mesta, za katera bi se pred vojno kar trgali: Muta, Sv. Lovrenc na Pohorju, Makole, Apače, Črešnjavec, Selnica, Sv. Anton v Slov. goricah, Sv. Trojica, Sv. Križ pri Ljutomeru, Sv. Marko pri Ptujju, Zgornja Poljskava. Za Krčevino pri Mariboru je samo 7 prostnikov, za Konjice 2, za Hoče 20 prostnikov, za Ruše 20, za Slivnico pri Mariboru 17, za Fram 17, za Vuhred 10, za Konjice 6.

— **Bloki »Mladinske Matic«** nosijo zunanaj številko. Znotraj je treba številke vpisati, in sicer blokovo, ki ostane vedno ista za vse deset listov, ter zaporedne za liste od 1 do 10. Listi so razdeljeni na tri dele: zunanega (desnega) dobi naročnik, srednjega je vrniti »Mladinski Matici« v Ljubljano, notranji ostane nabiralcu naročnikov. Tako bo vsak čas mogoča kontrola, ali je kdo naročnik. Naročniki morajo svoje izkaznice shraniti. Na listih bodi natančno ime naročnika, torej tudi kraj, šola in razred!

— **Agitacija za »Mladinsko Matico«**. Izkušnja uči, da ima le trajno delo uspeh. Kdor meni, da je že z enim opozorilom napravil, kar se da napraviti, se moti. Uporabite vsako priliko, opozarjajte pogosto, stalno na lepo priliko! Čez osemsto šol imamo. Ako se povsod poagitrta, bo »Mladinska Matica« ustanova, ki bo preživela rodove.

— **Mednarodna federacija učiteljskih društev v Parizu** priredi letos svoj kongres v Berlinu, ki bo trajal od 12. do 17. aprila 1928. Za kongres je pripravljenih precej veliko število pedagoških predavanj in ekskurzij po Nemčiji, predvsem v mesta z dobro organiziranim šolstvom in vzgojevališči. — Udrženje Jugoslov. Učiteljskega v Beogradu je stopilo v zadnjem času v zvezo z mednarodno federacijo učiteljskih društev in se vrše pogajanja za vstop UJU v to federacijo. — Tudi kongresa v Berlinu se bodo udeležili poslanci UJU iz Beograda. — Ako bi se hotel kdo iz Slovenije udeležiti tega kongresa na lastne stroške, naj javi poverjenstvu UJU v Ljubljani.

— **UJU član »Internacionalne federacije učiteljskih društev v Parizu«**. Predsednik UJU Vlada K. Petrovič je prejel pismo od pomočnika glavnega tajnika federacije gosp. Lapjera, v katerem isti pozdravlja pristop UJU v federacijo in poleg drugega pojasni tudi, da mora vsako združenje vplačati 25 dolarjev pristopnine. — Naknadno vplačilo, ki ni obvezno, vendar ga plačujejo vsa združenja, znaša po ½ sant. za člana, kar znaša za 13.000 članov 65 dolarjev. — Istočasno je prispelo tudi pismo »Francoskega nacionalnega učiteljskega sindikata«, v katerem uprava istega pozdravlja pristop UJU k federaciji, ker bo na ta način potom federacije mogoča zveza med UJU in sindikatom in upajo, da bodo mogla federacija ustvariti srečne domene internacionalnega izmirjenja.

— **Prijave za kongres Internacionalne federacije učiteljskih društev** je poslali takoj, ker jih mora imeti Izvršni odbor UJU že 15. marca v rokah.

— **Za Jugoslovenski Dčaji dom v Beogradu** je daroval oblastni šolski odbor v Beogradu 10.000 Din. Ravno tako je darovala tudi Učiteljska zadruga a. d. v isti namen 10.000 Din. Kakor se vidi napreduje zbirka za Dački dom prav dobro in potrebno je, da tudi Slovenija nekaj prispeva, zato tovariši (ice) spomnimo se te ustanove, ki bo služila le učitelstvu UJU in šolski mladini.

— **Novi prosvetni minister g. Milan Grol** je prvkrat minister. Rodil se je 31. avgusta 1876 v Beogradu. V Beogradu je tudi dokončal filozofsko fakulteto, nakar je študiral še v Parizu. Pozneje je bil imenovan za dramaturga v narodnem gledališču. Od leta 1909. do leta 1924. je bil upravnik narodnega gledališča. Grol se je kot mlad mnogo bavil s politiko. Od leta 1912. je stalno član glavnega odbora »Samostalne stranke«, po vojni pa

Demokratske stranke. Prvikrat je kandidiral leta 1912. v Beogradu. Pri zadnjih volitvah je bil izvoljen v Subotici. Leta 1924. je bil v Davidovičevem kabinetu državni podtajnik v zunanem ministertvu, pozneje pa poslanik v Carigradu. Grol je znan kot dober časnikar in je bil glavni urednik znanega borbenega lista »Odjeka«, za časa svetovne vojne pa »Jugoslovanskega lista« v Zenevi. Za časa okupacije je načeloval presbiroju. Napisal je več brošur. Grol spada med najbližje Davidovičeve politične prijatelje.

— **Pedagoška centrala v Mariboru** ima v nedeljo 4. t. m. ob 10. uri svoj redni občni zbor v risalnici državnega ženskega učiteljskega na Zrinjskem trgu po sledečem vzporedju: 1. Poročila odbora in nadzorstva. 2. Eventualna izprememba pravil. 3. Volitev novega odbora. 4. Slučajnosti. Učiteljska društva naj pošljejo svoje delegate, izvoljene na svojih občnih zboreh za Pedagoško centralo. — **Herma Bračičeva**, tajnica.

— **»Delovna šola« — mariborska oblast**. Ob priliki občnega zbora »Pedagoške centralnik« se vrši tudi prijateljski sestanek zastopnikov »Delovne šole« iz vseh srezov v svrhu pogovora o raznih aktualnih zadevah. Zato pridite v nedeljo 4. marca ob 8. uri v Maribor na deško meščansko šolo! — E. Vr.

— **5. marca praznuje 60-letnico svojega rojstva učitelj v pok. in posestnik Franjo Zacherl**, ki uživa ugled in je priljubljen vsled svojega ljudomilega značaja ne le samo v Ljutomeru, temveč tudi med vsemi sloji izven Ljutomera. Rodil se je 5. marca 1868 v Feldbachu, a je prišel že v nežni mladosti v Ljutomer, kjer je bil njegov oče uslužbenec pri davkarji. Po dovršenem učiteljskem v Mariboru je učiteljeval dve leti pri Mali Nedelji 7 let v Cezanjevcih in 27 let na deški osnovni šoli v Ljutomeru do svoje upokojitve leta 1925. Kot učitelj se je odlikoval s svojim šolskim delom, kar dokazuje njegova odlična ocena. Poleg šole se je zanimal naš jubilar posebej za godbo in petje. Obvlada večino instrumentov, posebno je slovel kot izborni čelist. Zal mu je bolezen pred 4 leti popolnoma onemogočila, da bi se še nadalje udeleževal na tem priljubljenem mu instrumentu. S svojo marljivostjo, delom in prijaznostjo si je pridobil zaupanje med tovariši in ugled med narodom. Ljutomersko-gornjeradgonsko učiteljsko društvo ga je imenovalo pred 3 leti častnim članom kot priznanje za njegove zasluge društvu v prid. Poleg tega je časten član več drugih društev. Tudi danes še naš jubilar deluje kot mestni občinski svetovalec, kot neumorno delaven knjižničar Čitalnice, kot agilen predsednik sadjarske in vrtnarske podružnice, kot vesten blagajnik pri Hranilnici in kot navdušen kapelnik mestne godbe. Vrlemu tovarišu iskreno čestitamo k 60-letnici z željo, da bi še ostal mnoga leta ohranjen nam, svoji ljubeznivi gospe soprog in svojim otrokom, od katerih je ena hčerka strokovna učiteljica v Mariboru, druga je učiteljica v Ljutomeru, sin pa je kapetan pri 17 pp. v Sremski Mitrovici.

— **Oficijelne naloge učitelstva v prvi polovici tekočega šolskega leta**: nabiranje za kraljev spomenik, nabiranje za Dački dom, nabiranje pirhov, nabiranje za Jadransko stražo, nabiranje za male avijone; naročiti »Naše gorice«, naročiti »Popotnika« in »Slov. učitelja«, naročiti »Prirodne sile«, naročiti karto mariborske oblasti, naročiti Reharjeve pesmi, naročiti Jančičevo risanje, ustanoviti podmladek Rdečega križa, naročiti Mladinsko Matico, naročiti Šolsko Matico itd. Vprašamo: kateri uradniški kategoriji se še poveri toliko idealnega posla? Ravnajmo se po geslu: Pričnimo delati enkrat tudi za svoje ustanove in nehamo tlačiti drugim!

— **Prosvetni oddelek v Mariboru** vprašamo zainteresirani (Dopis): zakaj se je preklical razpis službe šolskega upravitelja na Humu z dne 24. novembra 1927?

— **Odlikovanja**. Z redom Sv. Save IV. vrste: ravnatelj moškega učiteljskega v Ljubljani g. Anton Dokler, ravnatelj ženskega učiteljskega v Ljubljani gosp. dr. Ivan Orel in ravnatelj ženskega učiteljskega v Mariboru g. Franc Kadunc. Z redom sv. Save V. razreda prof. drž. gimnazije v Kranju g. dr. Simon Dolar, prof. I. drž. gimnazije v Ljubljani g. dr. Vinko Šarabon in prof. telovadbe na učiteljskem v Ljubljani g. Ivan Bajželj.

— **Se vedno je čas plačati članarino za Učiteljski dom v Mariboru za leto 1927**, pred občnim zborom, kateri se vrši 19. marca 1928. Na to opozarjamo učiteljska društva mariborske oblasti, kakor tudi posameznike.

— **Uprava »Popotnika«** obvešča vse one tovariše(ice), ki so vpsale posamezne številke (1—5) letošnjega »Popotnika« upravi na razpolago, da bo uprava namesto direktne nakazila, vknjižila pripadajoče zneske dotičnim društvom v dobro, kjer so posamezniki člani. Društvo bo o tem pravočasno obveščeno, nakar plača dotični društvu toliko članarine manj, kolikor ima prejeti za poslano številke »Popotnika«. Neorganizirani člani prejmejo nakazilo direktno.

— **Kdor nima še Ročnega kataloga za leto 1927/28.**, ki stane le 16 Din in ki vsebuje vsestranska navodila, naj si ga takoj naroči v UČIT. TISKARNI, ker je v zalogi prav pičlo število izvodov. Ne zamudite prilike za nakup najcenejše knjižice, ki je že marsikoga obvarovala s svojimi nasveti in navodili občutne škode.

— **Opozarjamo tovariše(ice) na inserat lekarne BAHOVEC**, ki jo toplo priporočamo. — Enako naj se tovarišice in tovariši oziraju pri nakupu in naročilih na tvrdke, ki inserirajo v »Učiteljskem Tovarišu«.

— **TOV. KONTRAKTUALCE**, ki še niso sprejeti v državljansko zvezo kraljevine SHS, poziva podpisani odbor, naj mu z obratno pošto sporočijo oblast, pri kateri so to prošnje vložili ter dan in št. vloge. — **Odbor za kontraktualce pri Pov. UJU Ljubljana.**

— **† Antonu Draščku**, šolskemu upravitelju v Zalogu v spomin. Plakali so Poljski zvonovi in jokala je pesem nad svežo gomilo, ki je nanjo vsadilo ljudstvo, cvet resnične, globokočuteče hvaležnosti. Solnce je pričelo zahajati za oddaljeno goro. Večerni mrak je legel polagoma po širni dolini in raz stolpa bele cerkve je donel večerni — zadnji pozdrav Tebi — dragi Tone — ko so Te spremlile nepregledne množice na Tvoj novi — večni dom. Na zahodu je skoro že umiral solnčni žarek. Objela nas je vse, ki smo se poslavljali od Tebe, a se nismo mogli posloviti, globoka žalost, ko so padale na Tebe zadnje grude v pozdrav. — Pred seboj gledam voščene sveče, a v duhu Tebe, ki držiš s sklenjenimi rokami, med odrevenelimi prsti Veliki križ, Tvoje večno plačilo. Zivljenja boj greni človeku življenje. — Te kupe trpljenja Ti nisi okusil. Morda Ti je grenila življenje pot, po kateri si hodil? — Ne! Po jasni začrtani poti si hodil, hodil po njej — zvest svojim vzorom, samemu sebi, vnet za napredek šole od takrat, ko si nastopil svoje prvo službeno mesto v Ljubljani, v Tvojem rojstnem kraju, ter nadaljeval to pot pri D. M. v Polju in v Zalogu. Tvoj grob, on Ti je znamenje vsega, znamenje truda, trpljenja, znamenje vsega živega, znamenje odpuščanja, ako smo Te, katerikrat žalili. Odpusti nam! Blagor Ti, ki tukaj počivaš! Izpolni si vse v polni meri, kar Ti je bilo naročeno! Bil si usmiljen, človekoljuben, vrl zaslužen učitelj, dobri upravitelj podrejenemu učitelstvu, vrli tovariš in zvest naš prijatelj. — Vse najlepše čednosti so bile v Tebi združene. — S Tvojo Ti prirojeno vljudnostjo in naobraženostjo si dalj po bogatih izkušnjah vsem prebivalcem Poljske občine dober nasvete in navodila. Bil si narodu dober svetovalec, odkrit prijatelj, mladini dober učitelj. Izven področja, ki Ti ga je začrtalo šolsko delo, si dobil vedno toliko časa, toliko duševnih in telesnih sil, da si zadovoljno, z veseljem in z ljubeznijo sodeloval pri raznih domačih prosvetnih organizacijah. Vse svoje sile si utelesil v Tvoje dete »Zaloško čitalnico«. V njej si našel svoje uteho, v njej vedno pravo zabavo in veselje. Vanjo si zliji vse svoje srce, svojih uspehov si se veselil vedno le pod njenim okriljem. Smrtna kosa kosi — kosi neizprosno — bela žena pobira mlado in staro, pobira može v najlepši dobi — pobira može, ki bi s svojimi duševnimi močmi še lahko mnogo koristili. Trpljenja vezi si stol. Pred seboj gledaš večno Resnico. Naš dragi Tone! Ti si iskal zivljenja smisel v ljubezni, v delu za svoj narod — dosegel si boljše zivljenje! Solzno mi je oko po onih solnčnih dneh, po spominih na Tvoje vrle čebelice. Danes, ko spiš v večno cvetočem gaju, se Ti klanjajo nežne evetice, ktere si tako ljubil; — žalostno brenče Tvoje čebelice okrog po zelenih livadah prihajajoče spomladi, ktere vse se veseli; — iščejo Te, a Te ne najdejo več. V globoki žalosti ob Tvojem grobu je Tvoja družica, Tvoj edini — ljubljani sinček, Solzjo za Teboj Tvoji učenci in učenke, Tvoji tovariši, žaluje narod, ki Te je ohranil v najlepšem spominu. — V tihem grobu spiš nevzdravno spanje. — Utrudila Te je težka hoja; šel si od nas za vedno. Seme, ki si ga sejal, bode rodilo stoteran sad! Počivaj mirno, blago srce, ki si utripalo vedno za narod, domovino in mladino. Počivaj in odpočij si v domači slovenski zemlji, katero si ljubil nad vse in dal zanj svoje svoje življenje.

— **Kupimo posamezne štev. letošnjega »Popotnika«**. Poziv vsem onim, ki lahko pogrešajo posamezne številke 1—5, »Popotnika« letošnjega letnika. Uprava jih nujno rabi in jih odzame proti plačilu. Dalje prosim vse one, ki so neopravičeno prejemale omenjene številke, da jih nemudoma vrnejo. Posamezne številke naj se naslove na upravo UJU, pov. Ljubljana.

Železnato vino

lekarinarja dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani krepča oslabele, malokrvne, odrasle in otroke. — Naročila točno po povzetju.

Pojdite v planine

in na smuk. Ne hodite pa brez pristnih Brajerjevih smuških čevljev ali pa brez pristnih Brajerjevih »gozarjev«!
J. BRAJER, Ljubljana, Breg št. 1.

Delikatese, špicerija in vinarna
FR. KHAM, Ljubljana, Miklošičeva c. 8